

Regie werkt!

GEMEENTELIJKE PRAKTIJKVOORBEELDEN

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
DEEL I: Vormen van regie	7
Inleiding – van theorie naar praktijk	9
1. Geld als vliegwiel	13
2. Fysieke bijdrage	21
3. Spin in het web	29
Tot slot – ter inspiratie	37
DEEL II: Regie in de praktijk	41
1. Geld als vliegwiel	43
Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling – gemeente Breda	43
Opleiding Cultuurmanagement – gemeente Hoogeveen	45
Haagse Sporttuin – gemeente Den Haag	47
BASIS – gemeente Enschede	49
Vriendschapsscholen – gemeente Rotterdam	51
2. Fysieke bijdrage	55
Kinderen Veiliger door Delft – gemeente Delft	55
Vraaggericht werkt! – gemeente Utrecht	57
Modekwartier Klarendal – gemeente Arnhem	59
Starterswoningen – gemeente Bladel	62
Integratiedatabank – gemeente Dordrecht	63
Veiligheidshuis – gemeente Eindhoven	65
Verwarming woonwijk met koeienmest – gemeente Leeuwarden	67
Landbouwloket – gemeente Sluis	69
3. Spin in het web	73
Dienstenwinkel voor Polen – gemeente Horst aan de Maas	73
Toeristisch Platform Bellingwedde – gemeente Bellingwedde	75
Energievisie – gemeente Amsterdam	77
Regie in de jeugdketen – gemeente Gouda	79
Sportraad Maarsse – gemeente Maarsse	82
Wel Thuis – gemeente Meppel	83
Multicultureel Expertiseteam – gemeente Nijmegen	85

Voorwoord

“We moeten de regie oppakken!”

Deze gevleugelde woorden horen wij regelmatig tijdens bezoeken aan colleges van B&W en gemeenteraden in het land. Gemeenten vinden het om allerlei redenen belangrijk ontwikkelingen te sturen of te besturen; zij voeren graag de regie. Die regierol ‘ontstaat’ op allerlei manieren: als wettelijke plicht, vanuit vragen van inwoners, bedrijven en instellingen of vanuit de ambities van een dagelijks bestuur of gemeenteraad.

In de VNG Agenda 2007 hebben wij ons, binnen het Strategisch thema Sterk Lokaal Bestuur, ten doel gesteld om een publicatie uit te brengen over de regisseursrol van gemeenten in de horizontale taakverdeling tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties, burgers e.a. Met de decentralisatie van taken en bevoegdheden naar gemeenten, het terugdringen van bestuurlijke drukte en het versterken van bestuurskracht, wordt regie voeren voor gemeenten namelijk steeds belangrijker.

Zoals ook de commissie Van Aartsen aangeeft in haar rapport ‘De eerste overheid’ van juni 2007, leven wij in een netwerksamenleving. Daarin moet elke gemeente ‘... rekening (...) houden met het feit dat ze bij uitvoering van beleid afhankelijker is geworden van partijen die niet in een ondergeschikte relatie tot gemeenten staan’. Deze tendens tot horizontalisering van de samenleving maakt dat gemeenten niet bóven maar tússeen partijen staan.

Dat vraagt van gemeenten ook steeds meer stuurmanskunst. Lees: vormen van regie. Overigens gaan VNG en rijk – zoals afgesproken in het onlangs gesloten

Bestuursakkoord – op diverse terreinen, zoals op sportgebied, onderzoeken op welke manier de lokale regierol kan worden versterkt.

Deze publicatie laat voorbeelden zien van de wijze waarop gemeenten de regisseursrol in praktijk brengen. Aan de hand van bestaande en nieuwe voorbeelden krijgt u een blik achter de schermen van een twintigtal gemeenten en kunt u kennis nemen van hun ervaringen met regisseren. Er bestaat een grote diversiteit in de wijze waarop gemeenten hun regisseursrol oppakken. Zij regisseren als geldschietster, door fysiek bij te dragen of als spin in het web.

De publicatie is tot stand gekomen in samenwerking met het Actieprogramma Lokaal Bestuur, een gezamenlijk project van de VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Graag wil ik de betrokken gemeenten bedanken voor hun actieve bijdrage, evenals de verschillende VNG collega’s die hebben meegedacht.

Tot slot nog dit: regie voeren is lokaal maatwerk, als antwoord op lokale maatschappelijke opgaven. Wij zijn ervan overtuigd dat de praktijkvoorbeelden in deze publicatie u inspiratie bieden om de regierol in uw eigen gemeenten verder vorm te geven in de toekomst!

Mr. R.J.J.M. Pans, Voorzitter directieraad VNG

DEEL I

VORMEN VAN REGIE

Inleiding – van theorie naar praktijk

Het thema gemeentelijke regie lijkt actueler dan ooit. De samenleving verandert en daarmee ook de rol van gemeenten. Gemeenten staan vaak tússten partijen in plaats van bóven partijen. Zij worden geacht met andere, niet ondergeschikte lokale spelers op tal van terreinen maatschappelijke opgaven aan te pakken. Bij deze horizontale taakverdeling blijken gemeenten vaak de aangewezen partij om regie te voeren.

Wat is regie?

De praktijk wijst uit dat er vele soorten en maten van regievoering zijn. Daarom gaan wij uit van een brede definitie. Van Dale verstaat onder regie 'spelleiding'. Dit impliceert meerdere spelers met diverse al dan niet gezamenlijke belangen. Belangen die gediend zijn bij enige vorm van samenwerking. Daarbij moet één van de partijen regie voeren, dus het overzicht hebben en het proces bewaken. Welke partij dat is, in welke fase dat gebeurt en voor hoelang, kan steeds wisselen.

De overheid heeft, als hoeder van het algemeen belang, vaak een natuurlijke rol. Op lokaal niveau is regievoering voor gemeenten een manier om met relevante maatschappelijke partijen samenhangend beleid tot stand te brengen. Gemeenten kunnen niet zonder de betrokkenheid van scholen, woningcorporaties, maatschappelijke instellingen en andere partijen. Dit zijn allemaal partijen met eigen belangen en ambities. De uitdaging is om door goed samen te werken ook de eigen beleidsdoelstellingen te bereiken. Regisseren in plaats van delegeren, samenwerken in plaats van voorschrijven.

Regie betekent in onze beleving dus niet 'de baas spelen'. De gemeentelijke regierol komt veelal tot uiting in een coördinerende en verbindende rol. Zoals partijen samenbrengen die elkaar anders niet zouden vinden en budgetten aan elkaar verbinden. Maar soms ook knopen doorhakken waar impasses dreigen.

Voor alle soorten en maten van gemeentelijke regie geldt dat de gemeente samen met anderen lokale maatschappelijke opgaven aanpakt of kansen grijpt.

Vrijwillig of verplicht

Gemeentelijke regie kan op verschillende manieren ontstaan. Vaak komt het voort uit eigen beweging, vanuit een autonome rol en de beleidsvrijheid die een gemeentebestuur heeft. Dit varieert van de vrijheid die gemeenten op bepaalde terreinen hebben om eigen ambities te formuleren tot de ruimte die een gemeente heeft om opgelegde beleidsdoelstellingen te realiseren. De gemeente heeft uiteenlopende werkwijzen voor handen, maar ziet regie als manier om in dat concrete geval succesvol te besturen. Regie op vrijwillige basis, autonoom opgepakt.

Het komt ook voor dat gemeenten door een wettelijke verplichting de regisseursrol opgedrongen krijgen. De gemeente is dan één van de schakels in een keten waarin partijen verplicht samenwerken en hun rollen dwingend beschreven zijn. In de praktijk is er niet altijd een strikte scheidslijn te trekken tussen verplichte en vrijwillige gemeentelijke regie. Er zijn immers ook mengvormen mogelijk. Overigens neemt de gemeente niet altijd het voortouw; ook andere partijen kunnen initiatieven nemen. Het kan beginnen met een burgerinitiatief of een initiatief van een maatschappelijke instelling of bedrijf of vanuit de actualiteit. De gemeente haakt hier vervolgens bij aan.

Facilitator of medespeler

Zowel bij verplichte als bij vrijwillige regie kan de gemeente facilitator of medespeler zijn. Als facilitator zorgt de gemeente ervoor dat anderen in staat zijn problemen aan te pakken of kansen te benutten. Dit is een indirecte, meer passieve rol waarbij de gemeente zorgt voor randvoorwaarden. Bijvoorbeeld door een eenmalige (financiële) investering of het bijeen brengen van partijen die elkaar anders niet zouden vinden. De gemeente zorgt voor een duw in de rug, zodat de betrokken partijen zelf verder kunnen. De gemeente blijft hier relatief op afstand.

Als medespeler werkt de gemeente mét en tússe andere partijen actief aan maatschappelijke opgaven. Daarbij is dus sprake van directe betrokkenheid. Dit is de aangewezen rol als de (gemeentelijke) overheid het vraagstuk actief aanpakt en de betrokkenheid van andere lokale spelers onontbeerlijk, maar niet automatisch is. Hier volstaat een duwtje niet en blijft de gemeente vaak een actieve rol houden. Niet op afstand, maar als partij.

De praktijk

De VNG heeft gemerkt dat gemeenten naast de meer abstracte beschouwingen over gemeentelijke regie, behoefte hebben aan praktijkvoorbeelden. Ze willen weten hoe andere gemeenten het doen en waar dat toe leidt. Van gemeenten in de regio weten zij dat vaak nog wel.

Maar het kan ook inspirerend zijn de aanpak van gemeenten te zien waar normaal gesproken géén contact mee is. Die mogelijkheid biedt deze publicatie die vooral over de praktijk gaat. We bieden u een kijkje in andermans keuken. Centraal staat de vraag hoe de gekozen aanpakken bijdragen aan sterk(er) lokaal bestuur. Immers, met ervaringen uit de praktijk krijgen gemeenten beter zicht op de mogelijkheden van (vormen van) regievoering.

Verzameling voorbeelden

Vanaf begin 2007 hebben wij voorbeelden verzameld van manieren waarop gemeenten in de praktijk hun regierol invullen. Ze zijn aangedragen door gemeenten zelf of door VNG-collega's; diverse organisaties attendeerden ons op

praktijkvoorbeelden; ook vonden wij een aantal op (gemeentelijke) websites. Een compleet overzicht van deze tientallen mooie voorbeelden van gemeentelijke regie is te bekijken op www.vng.nl/regierol en via www.actieprogramma.nl.

Uit al deze voorbeelden hebben wij er twintig geselecteerd. Deze hebben wij samen met de betrokken gemeenten beschreven in deel II van deze publicatie. Wij hebben deze verzameling zo divers en evenwichtig mogelijk gemaakt en gelet op thema's, type gemeente, gemeentegrootte en geografische spreiding. Opvallend is dat slechts een klein percentage van de voorbeelden over kleine(re) gemeenten gaat. Toch bieden we met voorbeelden van Bellingwedde (zo'n 10.000 inwoners) tot Amsterdam (zo'n 750.000 inwoners) een gevarieerd beeld van de wijze waarop gemeenten hun regierol invullen. Aan de meeste voorbeelden ligt een lokale politieke keuze ten grondslag. De regie is dus meestal autonoom opgepakt. De gekozen regierol vloeit bijvoorbeeld voort uit een coalitieakkoord of is door een enthousiaste wethouder geïntroduceerd. De gemeente had andere aanpakken kunnen overwegen.

Rubricering

Er zijn veel soorten en maten van regievoering. Gemeenten zetten hierbij verschillende instrumenten in. Deze hebben wij in deze publicatie ingedeeld in drie rubrieken:

- Geld als vliegwiel (financierien)
- Fysieke bijdrage (ondersteunen in natura of fysiek)
- Spin in het web (facilitator van en medespeler in een netwerk)

Zoals bij veel indelingen zijn mengvormen mogelijk. Doorslaggevend is dan welk instrument dominant is in de rol die de gemeente speelt. De drie rubrieken zijn uitgewerkt in aparte hoofdstukken binnen dit eerste deel. Ook bij de presentatie van de voorbeelden in deel II is deze driedeling gehanteerd.

Verdieping

Van de twintig voorbeelden uit deel II, komen er zes in deel I uitgebreid aan bod. Twee voorbeelden van geld als vliegwiel, twee voorbeelden van de fysieke bijdrage en twee voorbeelden van spin in het web. Voor deze uitwerking in de hoofdstukken zijn de betrokken gemeentebestuurders geïnterviewd. Zij vertellen zelf waarom hun aanpak de gemeente bestuurskrachtiger maakt. Welk probleem wordt opgelost? Vergroot gemeentelijke regie de betrokkenheid van en draagvlak bij diverse partijen? Bereikt de gemeente zo betere resultaten? En welke (on)mogelijkheden heeft de gemeente om de regierol succesvol op te pakken?

De uitgebreide beschrijving van de voorbeelden is vooral bedoeld om u te inspireren en nieuwsgierig te maken. Het is dus niet de bedoeling een uitputtende analyse per voorbeeld te geven. U krijgt een beeld van de aanpak in de gemeente. Spreekt een voorbeeld u aan, dan kunt u aanvullende informatie vinden in het tweede deel. Daar vindt u ook de contactgegevens van de twintig gemeenten waarvan een voorbeeld is opgenomen.

Laat u inspireren door collega-gemeenten!

1. Geld als vliegwiel

Een klassieke manier om als gemeente de regie te nemen, is langs financiële weg. Bekende voorbeelden zijn het gericht subsidiëren van activiteiten (straatfeest) of instellingen (muziekschool) en het stimuleren van wenselijk gedrag of sanctioneren van onwenselijk gedrag (parkeerbeleid). Geld kan mensen verleiden of een stok achter de deur zijn. Het kan ook werken als vliegwiel: geld is dan een middel om partijen in beweging te krijgen, een middel om zaken te verbinden en verder te brengen. Door te zorgen voor de randvoorwaarden geven gemeenten het geheel een zet, zodat ze na verloop van tijd een stap terug kunnen doen. De gemeente als facilitator dus.

Kansen

Een belangrijk voordeel van de inzet van geld is dat de gemeente anderen betreft bij het bereiken van lokale doelen. Het is niet alleen een gemeentelijke, maar een gedeelde opgave. Het maatschappelijk middenveld krijgt de kans een actieve rol te nemen, wat zonder gemeentelijke steun niet of moeilijk haalbaar is. Zo creëert de gemeente betrokkenheid bij maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven. De inzet van geld heeft als bijkomend voordeel dat de gemeente niet zélf aan het werk gaat, maar anderen ervoor betaalt. De expertise hoeft de gemeente niet in huis te hebben of te halen. Er hoeven geen ambtenaren (tijdelijk) vrijgemaakt te worden die de uitvoering van zaken op zich nemen. Veel rompslomp blijft de gemeente bespaard, terwijl het gewone werk doordraait.

Risico's

Een nadeel is dat de bureaucratie rondom financiering vaak groot is. Het is tenslotte gemeenschapsgeld en daarover moet verantwoording worden afgelegd. Dit werkt alleen als van tevoren goed geformuleerd is onder welke voorwaarden het geld besteed mag worden en welke ruimte partijen hierbij hebben. Dit leidt mogelijk weer tot juridisering. Gemeenten hebben zich te houden aan 'beginselen van behoorlijk bestuur', denk aan het gelijkheidsbeginsel. De gemeente moet goed motiveren waarom aan een bepaalde partij wél en aan een andere géén subsidie toegekend wordt. Ook het stelsel van rechtsbescherming (klachten, bezwaar, beroep) kan een hoop extra werk verschaffen.

Afweging

In alle gevallen geldt dat de gemeente van tevoren over een aantal zaken goed moet nadenken. De inzet van geld impliceert een wat afstandelijke gemeentelijke rol; past dit bij het te realiseren doel? Welke partijen krijgen onder welke voorwaarden de middelen toegekend? Welke resultaten moeten zij behalen? Hoe verantwoorden zij de besteding van de middelen aan de gemeente? Dit gaat dan alleen nog over de externe relatie tussen de gemeente en de ontvanger. Ook binnen de gemeente moet voor iedereen duidelijk zijn hoe deze middelen meedraaien in de gemeentelijke beleids- en begrotingscyclus. Wie gaat eigenlijk over het geld? Wie mag het (in naam van de gemeente) uitgeven? Hoe zit het met de interne verantwoording?

Voorbeelden

Bij de twee voorbeelden die we hierna uitwerken, is geld bewust als vliegwiel ingezet. Met het Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling verwacht Breda de komende vier jaar informele sociale verbanden te versterken onder het motto 'Iedereen hoort erbij, iedereen doet mee!'

Hoogeveen investeert in een opleiding Cultuurmanagement en hoopt daarmee de kunst- en cultuursector in de gemeente naar een hoger niveau te tillen.

Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling – gemeente Breda

De gemeente Breda wil beleid maken en uitvoeren met de inwoners van de stad. Breda wil zelfstandig wonen in wijken en buurten stimuleren. Dit bereik je niet alleen met professionals. Sociale verbanden spelen hierbij de hoofdrol. “Natuurlijk moet je als gemeente de buurt goed inrichten en zorgen voor voldoende voorzieningen. Maar die informele verbanden ontstaan niet vanzelf. Dit gaat met vallen en opstaan.” Aan het woord is Marja Heerkens, wethouder sociale zaken, Wmo en grondbeleid. Zij is ervan overtuigd dat de kracht vanuit de samenleving zélf moet komen. Om deze latente ideeën in de samenleving tot bloei te laten komen, werkt Breda van januari 2007 tot en met 2010 met een Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling (FMO). Het fonds bestaat uit tien miljoen euro gemeentegeld. Het moet burgers, bedrijven en organisaties uitdagen vernieuwende ideeën aan te dragen die de sociale samenhang in de wijken en buurten verbeteren en de maatschappelijke participatie van specifieke groepen stimuleren. Het is dus géén Wmo-fonds (Wet maatschappelijke *ondersteuning*), maar draagt in preventieve zin wel bij aan de doelstellingen van de Wmo.

Onder het motto ‘Iedereen hoort erbij, iedereen doet mee!’ nodigt wethouder Heerkens de Bredanaars uit ideeën in te brengen om alle stadsgenoten aan de Bredase samenleving te laten meedoen. De bestaande subsidieregelingen bleken te beperkt, te ingewikkeld en te aanbodgericht. Daarom heeft de gemeente het omgedraaid en stelt Breda de behoefte van de Bredase samenleving centraal. Bredanaars krijgen hulp van gemeenteambtenaren bij het vertalen van hun idee in een kansrijke aanvraag. Voor een goede beoordeling van de plannen werkt de gemeente met spelregels en met een onafhankelijke beoordelingscommissie FMO. De commissie bestaat uit drie gezaghebbende personen¹, die vier maal per jaar de aanvragen beoordelen en het college adviseren.

¹ De commissie bestaat uit mevrouw drs. C.I.J.M. Ross-van Dorp, oud-staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer Dr. R.W. Welschen, oud-burgemeester van de gemeente Eindhoven en de heer prof. dr. L.G.M. Stevens, voormalig hoogleraar fiscale economie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

Er blijken ideeën genoeg. Na drie rondes zijn er gesprekken geweest met ongeveer 125 Bredanaars, waarvan er 75 een aanvraag indienden. Inmiddels hebben veertig plannen een FMO-bijdrage gekregen, zijn er negentien afgewezen en worden zestien plannen nog nader bekeken. Een aantal is doorverwezen naar andere gemeentelijke regelingen. De gemeente wil met de eenmalige FMO-subsidie sociale verbanden stimuleren, zodat die blijven bestaan. Zo financiert de gemeente via het FMO de start van *Expres Zó*, een lunchroom waar mensen met een beperking werken. Ook is geld geïnvesteerd in een inpakatelier waar allochtone vrouwen uit allerlei culturen met elkaar aan het werk gaan; niet vanuit huis, maar in één gebouw. Uiteindelijk moeten de lunchroom en het inpakatelier zichzelf verder kunnen bedruipen. Dan dragen zij zelf bij aan het doel van het FMO: 'Iedereen hoort erbij, iedereen doet mee!' Ook incidentele activiteiten, zoals verwendagen komen in aanmerking voor een bijdrage. Dit zijn dagen waarop zorgbehoevende mensen (bijvoorbeeld senioren en chronisch zieken) met hulp van vrijwilligers, bedrijfsleven en instellingen in het zonnetje worden gezet.

Bij aanvragen boven de € 50.000 is cofinanciering een voorwaarde en is samenwerking met anderen verplicht. Ongewone verbanden worden gestimuleerd. Bijvoorbeeld inwoners die samen met welzijnsinstellingen optrekken en (andere) mooie combinaties van professionals en vrijwilligers. Binnenkort spreekt de wethouder met woningbouwcorporaties, NAC Breda en het bedrijfsleven om te kijken of er grotere FMO-plannen mogelijk zijn, in samenwerking met deze grote, sterke partijen.

Marja Heerkens: "Het gaat erom dat mensen hun eigen verantwoordelijkheid nemen. De gemeente zit in de randvoorwaardelijke sfeer. Met het FMO kunnen wij dromen waarmaken en de samenleving verder brengen." Het is nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over de effecten van het FMO en om vast te stellen of het écht de banden tussen mensen versterkt. Het onderzoeksbureau van de gemeente Breda ontwikkelt een manier om de effecten van het FMO te meten.

Opleiding Cultuurmanagement – gemeente Hoogeveen

In Hoogeveen moet een gemeentelijke bijdrage van ruim € 140.000 aan een opleiding een hele branche naar een hoger niveau tillen. De gemeente doet dit vanuit de volgende gedachte: als HBO-studenten Cultuurmanagement hun afstudeer- en stageopdrachten doen bij culturele instellingen in Hoogeveen, dan geeft dit een kwaliteitsimpuls aan de hele sector.

De culturele sector heeft een toenemende behoefte aan hoger opgeleid personeel. Dit geldt eigenlijk voor het hele Hoogeveense bedrijfsleven.

Omdat Hoogeveen juist een bovengemiddeld aantal laaggeletterde inwoners heeft, is dit personeel niet beschikbaar. De gemeente probeert dit op allerlei manieren aan te pakken. Het initiatief om samen met de Hogeschool Drenthe een opleiding Cultuurmanagement te ontwikkelen is hier één van. Dit past in de filosofie van de gemeente 'Leren werken, werken leren' en de vaste 'Triple O' samenwerking tussen Onderwijsinstellingen, Ondernemers en Overheid (gemeente, CWI, UWV, sociale partners). De arbeidsmarkt wrikt, er is meer vraag naar personeel dan aanbod. Dus zorgt het 'Triple O' verband ervoor dat iedereen die dit wil en kan, opgeleid wordt. Als dat nodig is, worden er opleidingen gearrangeerd. Naast de opleiding Cultuurmanagement heeft de Hogeschool Drenthe bijvoorbeeld ook een opleiding gemaakt in samenspraak met het bank- en verzekeringswezen. Aanleiding hiervoor was het grote tekort aan geschoolde verzekeringsmensen.

Over de regisserende rol van de gemeente zegt verantwoordelijk wethouder Ton Bargeman: "Regie is niet de baas spelen. Het is het initiatief nemen en het vervolgens aan anderen overlaten. De spin-off zoeken en zo meerwaarde creëren. Als het eenmaal loopt, lopen we hard weg. In dit geval was het een politieke partij die ons op het goede spoor zette."

Het Hoogeveense college werkt volgens het principe van programmasturing. Wethouder Bargeman is programmabestuurder van de programma's 'Hoogeveen werkt', 'Hoogeveen leert' en 'Hoogeveen bereikbaar'. Over de programma's heen is gekeken wat de verbindende thema's zijn. Ton Bargeman: "Het gaat erom dat je bij alles wat je doet de synergie zoekt die er zou kunnen zijn." Hoogeveen zoekt vruchtbare combinaties, waarvan de opleiding Cultuurmanagement een voorbeeld is.

Cultuurmanagement wordt een onderdeel van Commerciële economie en is opgezet vanuit twee invalshoeken: de zakelijk/economische en de culturele/artistieke. De opleiding start per september 2008; in het studiejaar 2007-2008 zijn er voor studenten Commerciële economie al wat culturele extra's als voorproefje in het curriculum opgenomen. Afspraken over de praktijkperiodes van de studie maakt de Hogeschool rechtstreeks met de kunst- en cultuurbranche, zonder tussenkomst van de gemeente. Dit neemt niet weg dat de gemeente de ontwikkelingen voorlopig op de voet volgt. Elke drie à vier maanden vergadert de stuurgroep, waaraan naast de directeur van de Hogeschool Drenthe ook de directeur van theater De Tamboer en de wethouder deelnemen. Zonodig oefent de gemeente invloed uit via de betrokken culturele instellingen die door de gemeente gesubsidieerd worden en waarmee de gemeente nauwe banden heeft. Voorlopig lijkt dit niet aan de orde, want de instellingen zijn stuk voor stuk enthousiast over de opleiding en vinden elkaar en de Hogeschool bij het verder opzetten van Cultuurmanagement.

Uitgangspunt is dat de gemeente de randvoorwaarden regelt en dat het onderwijs en de branche over de inhoud gaan. De gemeentelijke bijdrage van € 140.000 is ingezet voor een marktonderzoek en voor de ontwikkeling van de opleiding Cultuurmanagement. Het college van B&W hoopt hiermee kunst en cultuur in Hoogeveen verder te versterken. Wethouder Bargeman: "Door deze HBO-opleiding laat je tegelijkertijd investeren in de bibliotheek, theater De Tamboer en het Centrum voor de kunsten Scala, waardoor de branche als totaal op een hoger plan komt."

Andere voorbeelden

In deel II zijn, naast Breda en Hoogeveen, nog drie voorbeelden samengevat waarin geld wordt ingezet als vliegwiel. In vogelvlucht:

Haagse Sporttuin – gemeente Den Haag

De Haagse Sporttuin begon met een idee van een vakleerkracht bewegingsonderwijs en de directeur van een basisschool. Zij kregen enkele gemeenteambtenaren en wethouders enthousiast. Hierdoor konden binnen de gemeente zaken en financiën, waaronder enkele niet tijdig uitgeputte budgetten, aan elkaar geknoopt worden. In de Schilderswijk sporten kinderen nu buiten in een veilig afgeschermd en pedagogische omgeving.

BASIS – gemeente Enschede

Met het programma Brede Actieve Scholen In de Stadsdelen (BASIS) investeert de gemeente Enschede in basisschoolprojecten waarmee kinderen tot zestien jaar een verantwoorde daginvulling geboden wordt voor, tijdens en na schooltijd. De scholen bedenken de plannen en activiteiten en voeren deze met financiële steun van de gemeente uit, samen met andere organisaties op het terrein van sport, kunst en cultuur, educatie en welzijnswerk.

Vriendschapsscholen – gemeente Rotterdam

Om segregatie op school tegen te gaan, stimuleert de gemeente Rotterdam vriendschapsscholen. Scholen kunnen subsidie krijgen voor vriendschappelijke activiteiten met andere scholen. Behalve vriendschappen tussen witte en zwarte scholen, kan het gaan om een vriendschap tussen scholen in een wijk (al dan niet gemengd, wit of zwart) waarvan tenminste een van de scholen geen afspiegeling is van de wijk.

2. Fysieke bijdrage

De gemeente kan ook de regie nemen door het leveren van een fysieke bijdrage. In dat geval ondersteunt de gemeente dus *in natura*: niet met geld maar met andere middelen. Het kan bijvoorbeeld gaan om het ter beschikking stellen van gemeentelijk vastgoed, het mogelijk maken van een website, de inzet van menskracht of een opknopbeurt. Ook kan de gemeente bevoegdheden op het ene terrein gebruiken om tot resultaten op andere terreinen te komen.

In het vorige hoofdstuk constateerden we dat gemeenten door de inzet van geld een relatief afstandelijke positie innemen. Bij het leveren van een fysieke bijdrage is de gemeente meestal partij. Bijvoorbeeld omdat de gemeente één van de wettelijk aangewezen spelers in de keten is. Of omdat het politiek wenselijk is dat de gemeente actief en samen met andere lokale spelers aan de slag gaat.

Kansen

De voorbeelden laten een diversiteit aan beschikbare fysieke middelen zien, met dito combinatiemogelijkheden. Een voordeel is dat deze middelen vaak in het verlengde liggen van de reguliere taken en werkzaamheden van gemeenten. In de context van dit reguliere werk kloppen lokale partijen bij gemeenten aan met hun ideeën, problemen of onvrede. Zij verwachten dan een gemeentelijke oplossing, waarbij het niet altijd om ingrijpende maatregelen gaat. Regievoering hoeft geen kostbare zaak te zijn. Eenvoudige middelen kunnen vaak, net als geld, als vliegwiel dienen. Bovendien kan het slim verbinden van gemeentelijke doelstellingen en activiteiten, zowel intern als met die van andere partijen, een win-winsituatie opleveren. Dit alles maakt dat gemeenten, inherent aan hun taken en bevoegdheden als lokale overheid, een sterke positie hebben om de regierol te kunnen waarmaken.

Risico's

De grootste valkuil is dat een gemeente in potentie aan veel lokale verzoeken een bijdrage *in natura* kan leveren. Bij partijen kan het beeld ontstaan dat ze bij alle vragen en problemen bij de gemeente kunnen aankloppen.

Daarom zijn duidelijke besluiten van het gemeentebestuur nodig. Het bestuur bepaalt of en zo ja, onder welke voorwaarden partijen fysieke ondersteuning ontvangen. Niet alleen op basis van afwegingen voor de korte termijn, maar ook vooruitkijkend naar de gemeentelijke betrokkenheid op de lange termijn.

Zorgvuldige borging van de fysieke regierol in de gemeentelijke organisatie is een aandachtspunt. Soms hangt de gemeentelijke betrokkenheid sterk af van bepaalde personen, bijvoorbeeld een enthousiaste ambtenaar of wethouder. Met het vertrek van zo'n persoon verdwijnt vaak ook de gemeentelijke bijdrage.

Een ander punt is de zichtbaarheid van de besluitvorming. Financiële investeringen zijn op de begroting terug te vinden. Daar is een bepaalde transparantie gegarandeerd. Minder zichtbaar of zelfs onzichtbaar kan de inzet van andere middelen dan geld zijn. Waar is relevante gemeentelijke besluitvorming terug te vinden? Dit vergt een goede administratie, verslaglegging en verantwoording aan college en raad.

Een laatste organisatorisch aandachtspunt kan tevens een afbreukrisico zijn voor de gemeente. Zijn de betrokken medewerkers wel toegerust voor een bepaalde taak? Gemeenteambtenaren zijn meestal geen IT-specialisten, vastgoedmakelaars of headhunters. Toch komen ze soms wel in zo'n rol terecht, met alle risico's van dien.

Afweging

Net als bij de inzet van geld moet de gemeente de juiste vragen stellen bij de afweging óf en zo ja hoe zij een fysieke bijdrage levert. Een goede en zorgvuldige intake van een verzoek of een probleem is hierbij het halve werk. Het gaat vaak over het managen van verwachtingen. Dat geldt vooral bij partijen die eenmalig een beroep doen op de gemeente. Wat kan de gemeente wel en niet betekenen? Heeft de gemeente een (wettelijke) plicht? Gaat de gemeente erover? Zijn andere partners nodig? Tot wie richten de maatregelen of activiteiten zich? Wat zijn de (juridische) gevolgen van het inwilligen van een verzoek?

Naast de externe regie is van belang dat de gemeente goede interne regie voert. Wie is bevoegd binnen de gemeente? Kunnen zaken ambtelijk opgepakt worden of is bestuurlijke instemming vereist? In de praktijkvoorbeelden zien we dat binnen de gemeente vaak diverse wethouders en afdelingen samenwerken. Dit vraagt om goede bestuurlijke en ambtelijke afstemming.

Voorbeelden

De twee voorbeelden in dit hoofdstuk laten zien dat fysieke regie heel verschillend ingevuld kan worden. Bij het project 'Kinderen Veiliger door Delft' gaat het vooral om infrastructurele veranderingen en oplossingen op het gebied van ruimtelijke ordening, met als doel kinderen van de achterbank op de fiets te krijgen. De gemeente Utrecht bouwt met 'Vraaggericht werkt!' aan één centraal serviceloket voor werkgevers. Niet langer aanbodgericht vanuit verschillende gemeentelijke diensten en organisaties, maar fysiek ondergebracht bij de afdeling sociale zaken van de gemeente Utrecht.

Kinderen Veiliger door Delft – gemeente Delft

Het project Kinderen Veiliger door Delft is gestart in 2004. Het doel is dat kinderen veiliger door Delft kunnen fietsen of lopen op weg naar school, sportclub of naschoolse opvang. De zeven deelprojecten variëren van samen werken aan een veilige schoolomgeving tot het opzetten van een netwerk van Verkeersouders. Wethouder Verkeer en Vervoer² Anne Koning spreekt liever van *kindvriendelijke* routes, in plaats van *kindveilige* routes. Toepasselijk vindt ze de kreet van het netwerk Child Friendly Cities: 'A city friendly to children, is a city friendly to all.' Zij zat nog in de gemeenteraad toen het project Kinderen Veiliger door Delft startte en moedigde dit destijds al van harte aan.

De gemeente zet diverse instrumenten in, waaronder maatregelen op het terrein van ruimtelijke ordening, handhaving, communicatie, educatie en voorlichting. Een opvallend deelproject is KINDlint, een route waarlangs kinderen zelfstandig, veilig en prettig kunnen lopen en fietsen. Besloten is dat er twee linten komen: een loop- en een fietslint. Op papier is het project Kinderen Veiliger door Delft af, inclusief het deelproject KINDlint. Maar in de praktijk nog niet. De aanpassingen in een wijk om tot een KINDlint te komen, zijn immers niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. Daar is Delft nog volop mee bezig en dat kost tijd. Zo heeft wethouder Koning pas in september 2007 met de opening van een nieuwe speelplek de aftrap gegeven voor het eerste KINDlint. Ze zegt: "Dat is soms moeilijk uit te leggen aan mensen. Maar de ervaring leert dat als je hierover duidelijk communiceert, dat ook op prijs gesteld wordt. Als je mensen maar serieus neemt. Pas als de plannen werkelijkheid zijn, is het voor de mensen af."

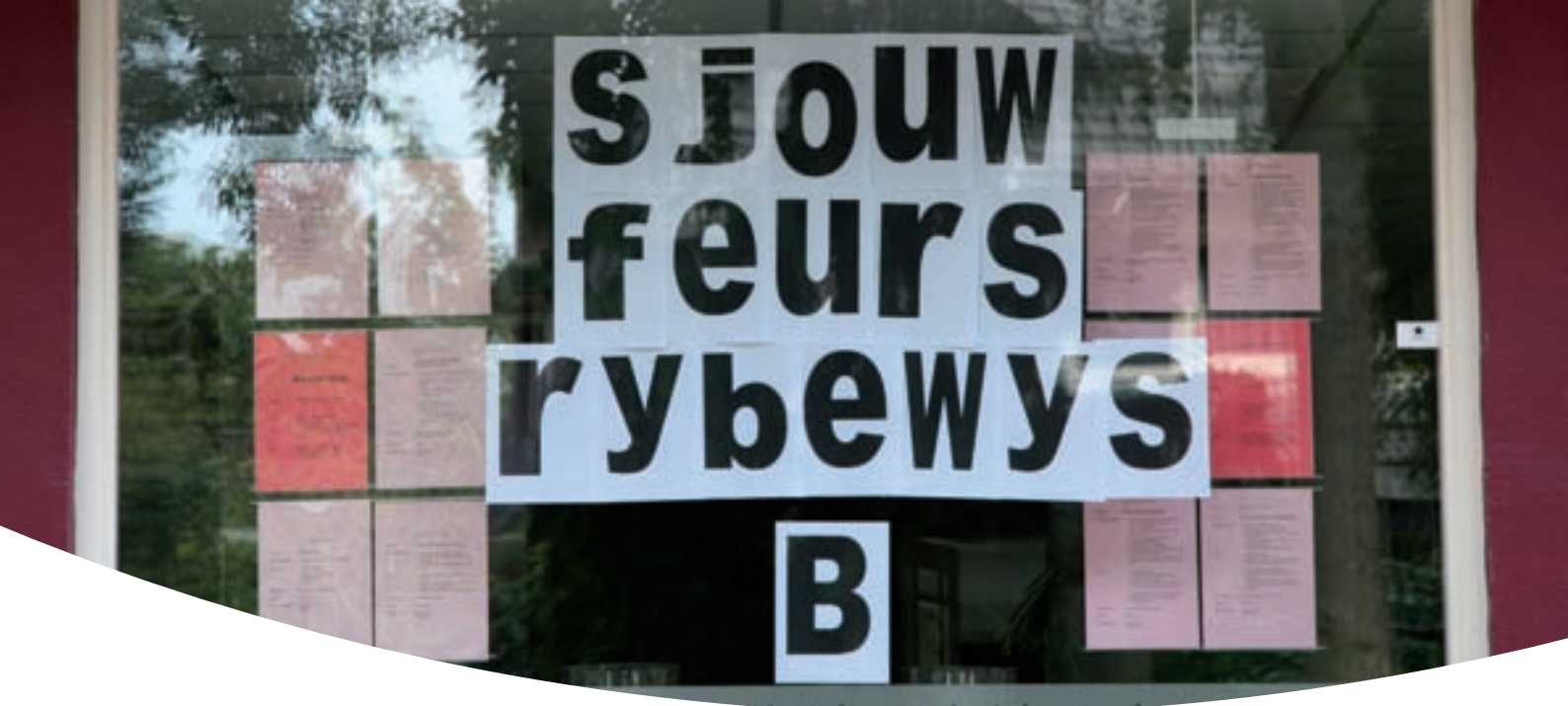
² Naast Verkeer en Vervoer heeft wethouder Koning de volgende onderwerpen in portefeuille: ruimtelijke ordening, wijkzaken, stadsbeheer, reiniging, grondzaken en vastgoed, toezicht en handhaving en het project Spoorzone.

Uit onderzoek van Veilig Verkeer Nederland blijkt dat in de jaren zeventig en tachtig kinderen vanaf gemiddeld acht jaar zelfstandig naar school gingen. Nu is dat pas als kinderen naar de eerste klas van de middelbare school gaan. Deze scholen zijn vaak verder gelegen en kinderen zijn dan nog nauwelijks gewend zelfstandig aan het verkeer deel te nemen. Eigenlijk zouden kinderen onder begeleiding moeten gaan fietsen zodra ze dat kunnen, dus als ze vijf of zes jaar zijn. Dan moeten er wel kindvriendelijke routes zijn, anders doen ouders dit niet.

De missie van Delft om verkeersveiligheid in relatie tot kinderen op de kaart te zetten, levert ook een bijdrage aan het bereiken van de norm Gezond Bewegen. Kinderen spelen tegenwoordig veel minder buiten. Dit heeft behalve op de gezondheid invloed op creativiteit van mensen, het leren samen spelen, het kunnen vallen en opstaan. Kindvriendelijke routes en specifiek de KINDlinten geven kinderen niet alleen hun zelfstandigheid en bewegingsvrijheid voor een deel terug, maar vergroten ook de actieradius van kinderen in hun woonbuurt.

Delft zet dus in op gedragsverandering van automobilisten, ouders en kinderen. Dit gebeurt door infrastructurele veranderingen en oplossingen op het gebied van ruimtelijke ordening, maar ook door handhaving, communicatie, educatie en voorlichting. Voordeel is dat werken aan kindvriendelijkheid veel mensen energie geeft. Het is natuurlijk niet zo dat ouders niet willen dat hun kinderen zelfstandig naar school, buitenschoolse opvang of sportvereniging gaan. Maar ze zien wel vaak belemmeringen. De gemeente probeert deze belemmeringen waar mogelijk weg te nemen, zodat ouders daadwerkelijk een keuze hebben.

Delft werkt met uiteenlopende partijen aan kindvriendelijke routes, zoals scholen, politie, verkeersveiligheidsorganisaties en ouders. Anne Koning: "Je kunt nu eenmaal als gemeente niet in je eentje de wereld verbeteren. Bovendien is het leuk dat partners verschillende gezichtspunten meebrengen. Het kost soms meer tijd, maar je krijgt betere oplossingen."

S J O U W f e u r s r y b e w y s B

Vraaggericht werkt! – gemeente Utrecht

Per 1 januari 2008 hebben Utrechtse werkgevers met 'Vraaggericht werkt!' één centraal serviceloket. De vraag van werkgevers staat centraal. Via dit Werkgelegenheidsoffensief 2007- 2010 wordt vanuit verschillende portefeuilles een extra impuls gegeven aan het Utrechtse werkgelegenheidsbeleid. Zo moet de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeterd worden, evenals de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Ook streeft Utrecht hiermee naar het creëren van werkgelegenheid.

Er waren natuurlijk al verschillende loketten om vraag en aanbod te matchen. De afdeling sociale zaken heeft bijvoorbeeld het Matchbureau en bij de afdeling economische zaken was het loket VacatureSERVICEUtrecht ondergebracht. Deze en andere loketten moeten opgaan in het serviceloket 'Vraaggericht Werkt!', dat formeel is ondergebracht bij de afdeling sociale zaken. Behalve VacatureSERVICEUtrecht en Matchbureau gaat het om het CWI, UWV, Stichting Bundel, Werkgeversorganisaties, ROC Midden Nederland en ROC ASA. Medewerkers van de betrokken organisaties die nu al contacten met werkgevers onderhouden, krijgen een bredere taakinfilling onder de paraplu van Vraaggericht werkt! Zij worden geacht werkgevers te helpen bij de beantwoording van vragen, ook als deze gaan over producten van een van de andere organisaties. Servicegerichtheid, kwaliteit en snelheid zijn steekwoorden in de nieuwe werkwijze. Nu houden de organisaties zich nog afzonderlijk vanuit verschillende invalshoeken en voor verschillende doelgroepen bezig met vacaturewerving en selectie, werving van leerbanen en stageplaatsen. Straks moeten zij dit achter de voordeur 'Vraaggericht werkt!' samen doen.

Uit het onderzoek 'Wensen van werkgevers'³ blijkt dat werkgevers behoefte hebben aan duidelijker communicatielijnen, omdat er veel partijen actief zijn op dit werkterrein. Verantwoordelijk wethouder Marka Spit: "We hebben geleerd dat dé ondernemer niet bestaat. Iedere ondernemer heeft z'n eigen vraag en verhaal. Daar moet je concreet je dienstverlening op richten, anders heb je geen succes." De kunst is nu te komen tot een structurele aanpak van vraaggericht werken. Vraaggericht werkt! moet Utrechtse werkgevers één duidelijk aanspreekpunt en een breed aanbod aan diensten bieden. Vraaggericht werkt! kijkt behalve naar de individuele vragen van werkgevers ook naar de lange termijn en de collectieve vraag. Als blijkt dat bepaalde sectoren moeilijker aan personeel komen, dan kan gericht een opleidingsaanbod gemaakt worden. Daarom zal Vraaggericht werkt! worden geleid door een stuurgroep waaraan de volgende partijen deelnemen: de gemeente, het CWI, het UWV, de twee ROC's, een vertegenwoordiger namens de werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB Nederland, de Kamer van Koophandel en Stichting Bundel. Een ondernemersadviesteam zal het project vanuit de blik van de ondernemer beoordelen en ondersteunen.

Volgens de wethouder is de gemeente de aangewezen partij om de regie te voeren, omdat bij de gemeente van nature alles samenkomt. De gemeente speelt op alle borden; zij is verantwoordelijk voor sociale zaken en arbeidsmarktbeleid, heeft te maken met ondernemers, heeft al jaren een relatie met onderwijsinstellingen en kent de problemen van schooluitval.

Wethouder Marka Spit heeft zowel economische zaken als sociale zaken in haar portefeuille, een vruchtbare combinatie kijkend naar Vraaggericht werkt! De gemeente bouwt het loket vanuit het belang om zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen én tevreden werkgevers in de gemeente te hebben. Marka Spit: "Voor werkgevers is het een eye-opener dat de gemeente meerdere zaken tegelijkertijd beoogt. De gemeente is niet alleen van de vergunningen en parkeerplekken, maar is er ook voor hun personeelsvraag."

3 Nyfer, februari 2007

Andere voorbeelden

Naast Delft en Utrecht zijn de volgende voorbeelden van fysieke regie samengevat in deel II:

Modekwartier Klarendal – gemeente Arnhem

De achterstandswijk Klarendal krijgt aantrekkelijke nieuwe bedrijvigheid op het gebied van mode, creativiteit en ambachten. De gemeente draagt fysiek bij aan het stimuleren van ondernemerschap door wijziging van het bestemmingsplan, het begeleiden van startende ondernemers en het opknappen van de openbare ruimte.

Starterswoningen – gemeente Bladel

Bij de bouw van starterswoningen werkt de gemeente met starters- of locatieverenigingen. Wensen en eisen van kopers en gemeente komen hierin bij elkaar en het hele traject van ontwikkeling en bouw wordt zo georganiseerd. De woningen zijn betaalbaar en iedere koper kan collectief meebeslissen over het totale bouwplan en individueel over de eigen woning.

Integratiedatabank – gemeente Dordrecht

De gemeente Dordrecht heeft een interactieve integratiedatabank ontwikkeld voor iedereen die bezig is met activiteiten en projecten op het gebied van integratie. Vrijwilligers en professionals kunnen elkaar via de online databank informeren over hun activiteiten, voorkomen dat ze langs elkaar werken, contact leggen met elkaar en van elkaar leren.

Veiligheidshuis – gemeente Eindhoven

Het Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband van dertien organisaties die onder het motto 'Samen sterker!' werken aan de veiligheid en leefbaarheid in Eindhoven. Een preventieve en proactieve aanpak verdient hierbij de voorkeur. De gemeente faciliteert met regiefunctie, ondersteuning en het gebouw.

Verwarming woonwijk met koeienmest – gemeente Leeuwarden

De energie voor warmte en elektriciteit in het nieuwe stadsdeel De Zuidlanden in Leeuwarden, met ruim 800 woningen, komt van koeienmest. De gemeente Leeuwarden heeft hiervoor in maart 2007 een overeenkomst gesloten met energiebedrijf Essent en de overige partijen die bij de bouw van Zuidlanden betrokken zijn.

Landbouwluket – gemeente Sluis

De landbouw heeft een belangrijke economische plaats in de gemeente Sluis. Vanwege de specifieke ligging van de gemeente willen veel agrariërs hun bedrijfsvoering verbreden met een recreatieve neventak. Via het Landbouwluket helpt de gemeente hen op weg.

3. Spin in het web

Zoveel partijen, zoveel belangen. Vanuit hun brede takenpakket zitten gemeenten al bij talloze lokale partijen aan tafel. Daardoor hebben zij zicht op de diverse belangen, problemen en kansen. De gemeente is bij uitstek in staat gemeenschappelijke belangen te zien, zaken te verbinden en hier een voortrekkersrol te nemen. Als spin in het web kan de gemeente hier passief of actief op inspelen. Een passieve rol heeft de gemeente als zij lokale spelers samenbrengt die elkaar niet automatisch vinden. Deze spelers kunnen vervolgens gezamenlijk aan de slag gaan, zonder verdere tussenkomst van de gemeente. De gemeente voedt anderen en is makelaar en soms ook facilitator; zij verbindt en voorkomt dat het wiel opnieuw uitgevonden wordt. Andere keren is de gemeente actief lid van een netwerk, dus een medespeler. In dat geval gaat de gemeente samen met de lokale betrokkenen aan het werk. Hierbij kan de gemeente een aanjagende functie hebben door zaken te agenderen en te faciliteren. In de praktijk gaat het bijvoorbeeld om het leveren van een voorzitter en ambtelijke ondersteuning.

Kansen

Bij veel vraagstukken is de gemeente voor partijen een logische partner. Logisch, omdat partijen van een gemeente bepaalde verwachtingen hebben. Zo weten zij bijvoorbeeld dat een gemeente uiteindelijk een stem heeft als toetsers of handhaver. Daarom zoeken zij de gemeente op en zien de gemeente als dé partij die op lokaal niveau het verschil kan of zelfs moet maken. Dit kan al dan niet samen met andere partijen. Gemeenten hebben meestal al een vaste samenwerking met lokale partners zoals de politie, woningbouwcorporaties en schoolbesturen. In deze relaties treden zij vaak al regisserend op. Gemeenten laten zien dat zij de regie oppakken en doelstellingen formuleren die in het verlengde liggen van de doelstellingen van betrokken organisaties. Dit is niet alleen noodzakelijk voor het draagvlak; ook de gemeentelijke doelen worden zo bereikt. Het is niet voor niets de trend dat de gemeentelijke regierol op diverse terreinen (zoals jeugd en veiligheid) wettelijk verankerd of nader uitgewerkt wordt.

Spin in het web zijn impliceert ook weten wat er speelt en in een vroeg stadium kunnen handelen als dat nodig is. Deze werkwijze maakt een potentieel groot probleem beheersbaar en levert bestuurskracht op.

De gemeente kan in het netwerk polsen of plannen realistisch zijn en draagvlak hebben. Dit kan naast draagvlak ook slagkracht opleveren, want ook bij de uitvoering van zaken kan het netwerk worden ingezet. Door het benutten van de inzet en meerwaarde van anderen is dit in zekere zin een goedkope manier van regie voeren.

Risico's

Spin in het web zijn, is ook doorlopend in beeld zijn. Dat betekent vaak dat als het misgaat, de gemeente - de eerstverantwoordelijk bestuurder - hierop wordt aangesproken.

Verder moet een gemeente haar netwerken onderhouden. Uiteraard niet alleen qua adressen- en contactenbestand, maar ook door continu voeling te houden met wat de betrokken partijen doen of nalaten. Zijn omstandigheden gewijzigd? Hebben we nog steeds een gezamenlijke koers? Wat is de invloed van landelijke en regionale ontwikkelingen op het netwerk of initiatief? Een belangrijk aandachtspunt is een duidelijke taak- en rolverdeling binnen een lokaal verband. Het risico bestaat anders dat de samenwerking tot niets leidt of zelfs averechts werkt. Een ander risico is dat de gemeente meent een goede vertegenwoordiging van een partner of doelgroep te hebben, maar dat dit in werkelijkheid een slechte afspiegeling blijkt. Ook de timing is cruciaal: te vroeg of te laat in het proces de handschoen oppakken kan negatieve gevolgen hebben.

Afweging

Gemeenten moeten goed nadenken over de toegevoegde waarde van een netwerk, het waarom van het samenbrengen van spelers. Vormen van burgerparticipatie lijken tegenwoordig een hype. Is het niet voldoende om raadsleden het volk te laten vertegenwoordigen? Zo nee, met welk doel zoek je aanvullende betrokkenheid en van wie? Waak voor dubbelingen in contacten vanuit de gemeente en zorg tenminste voor procesafspraken. Besteed ook aandacht aan verwachtingenmanagement: fungeren betrokkenen als klankbord of mogen ze meebeslissen?

Voorbeelden

De twee voorbeelden in dit hoofdstuk laten zien hoe gemeenten heel gericht investeren in lokale verbanden. Ondernemers uit de recreatieve sector in Bellingwedde hebben zich verenigd in het Toeristisch Platform Bellingwedde. Het platform werkt samen met de gemeente aan het op de toeristische kaart zetten van Bellingwedde. De gemeente Horst aan de Maas ziet in de Dienstenwinkel voor Polen een manier om meer contact en samenspraak met Poolse groepen in de gemeente te krijgen en dit te faciliteren voor andere relevante partijen.

Toeristisch Platform Bellingwedde – gemeente Bellingwedde

Het toeristisch beleid van de gemeente Bellingwedde moest opnieuw geformuleerd worden. Dit was voor de gemeente lastiger dan verwacht, mede omdat bleek dat er geen enkele binding was met de recreatieve sector. Daarop besloot wethouder Rinus Michels in december 2005 een ondernemersbijeenkomst te beleggen: “Elke recreatieve ondernemer die we konden vinden was uitgenodigd. De avond was een succes met een opkomst van meer dan veertig ondernemers.” In een brainstormsessie polste de gemeente de ondernemers over de plannen voor de komende jaren. Eén van de speerpunten was de start van een structureel platform dat met de gemeente meedenkt en toetst. Hier werd positief op gereageerd. De gemeente legde de bal bij de ondernemers. Het duurde even voor deze werd opgepakt.

Uiteindelijk werd in het najaar van 2006 het Toeristisch Platform Bellingwedde opgericht. Vanuit elke geleding van de recreatieve sector zit iemand in dit platform. Vertegenwoordigd zijn de minicampings, de grote campings, de vakantieparken, de bed & breakfasts en de culturele hoek. De gemeente is geen lid van het platform, maar is wel nauw betrokken. De wethouder zit de vergaderingen voor en de beleidsambtenaar recreatie en sport is ook aanwezig bij de vergaderingen. De gemeente betaalt de vergaderkosten en de externe adviseur die (voorlopig) het platform ondersteunt.

In de periode voorafgaand aan de oprichting van het platform zat de gemeente niet stil. Mede op basis van de uitkomsten van de ondernemersavond eind 2005 werkte de gemeente aan het formuleren van nieuw toeristisch beleid. De uitgangspunten voor het recreatief en toeristisch beleid zijn beschreven in de Startnotitie ‘Kiezen voor kansen en sterkte’. De startnotitie is met hulp van een externe adviseur opgesteld. Het concept is aan het Toeristisch Platform Bellingwedde voorgelegd. Na instemming van de ondernemers is het door de gemeenteraad vastgesteld.

De startnotitie is de komende jaren de leidraad bij de werkzaamheden van het Toeristisch Platform. Het platform zet zich actief in voor de belangen van de ondernemers en de ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente. Naast de eigen initiatieven en acties is het platform natuurlijk een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente. Verdere recreatieve ontwikkeling in het gebied gebeurt in overleg met het Toeristisch Platform.

De gemeente hecht aan bestuurlijk draagvlak en betrokkenheid. Daarom is er op initiatief van de gemeente twee keer per jaar een ondernemersavond waarvoor alle ondernemers uitgenodigd zijn. Deze bereidt de gemeente samen met het platform voor. Ook de wethouder en beleidsambtenaar zijn bij deze avonden aanwezig. Er is altijd één ondernemer die iets over zichzelf vertelt, want de ondernemers bleken elkaar niet of nauwelijks te kennen. Rinus Michels: "Ik hoop zo te stimuleren dat ondernemers samen arrangementen ontwikkelen. Het is de bedoeling toeristen langer in de omgeving vast te houden. We hebben weliswaar geen grote zaken, maar wel vele kleine parels."

Uit zo'n ondernemersavond is bijvoorbeeld het idee van een aparte website met recreatief en toeristisch aanbod voor Bellingwedde geboren. Tegelijkertijd moeten ondernemers het vooral zeggen als de gemeente met een bepaald idee de plank mis slaat. Dan voert de gemeente dit niet uit.

Aandachtspunt na een klein jaar Toeristisch Platform Bellingwedde is de communicatie met de achterban van het platform. De vertegenwoordigers van de geledingen informeren hun achterban prima, maar krijgen daar niet zoveel voor terug. De achterban haalt vooral en brengt weinig. Misschien dat twee ondernemersavonden per jaar onvoldoende zijn. In ieder geval probeert wethouder Michels het samenbindende element, het gemeenschappelijke beter tussen de oren van ondernemers te krijgen.

Dienstenwinkel voor Polen – gemeente Horst aan de Maas

Horst aan de Maas had tot een aantal jaren geleden veel seizoenarbeiders uit Polen, die met een werkvergunning in de agrarische sector werkten. De huisvesting van deze mensen was een constant punt van zorg. Horst aan de Maas voert daarom een actief huisvestingsbeleid. Intussen blijkt dat Poolse werknemers steeds langere periodes werken en dus verblijven in de gemeente. Een klein deel vestigt zich zelfs. Het is te verwachten dat de toestroom en het meer structureel verblijf zal toenemen met het opengaan van de grenzen sinds mei 2007 voor werknemers uit landen van de Europese Unie. Dit blijkt ook wel uit het feit dat veel Polen zich nu als ZZP'er⁴ of als bedrijfje inschrijven bij de Kamer van Koophandel. "Hun voorzieningenbehoefte verandert natuurlijk ook. Je zag in supermarkten al Poolse producten in de schappen komen. In Meterik was een Poolse pastoor actief. De Polen werden een factor in de samenleving. Het was nodig om méér contact met deze groepen te krijgen," aldus Kees van Rooij, burgemeester van Horst aan de Maas.

Zo is het idee van een Dienstenwinkel voor Polen geboren, de International Service Shop (ISS). Burgemeester Van Rooij: "Niet zozeer om zicht te hebben of te houden op de groep, maar het zo te organiseren dat de doelgroep te bereiken is als dat nodig is. Met in het achterhoofd de Turken en Marokkanen die in de jaren zestig naar Nederland kwamen en waar met de kennis van nu integratie onvoldoende aangepakt is."

De ISS is op 1 mei 2007 geopend, dus op de dag dat de grenzen open gingen. Deze Dienstenwinkel is gevestigd in een verbouwd bankfiliaal dat onderdeel uitmaakt van het gemeenschapshuis. Het is een samenwerking van partijen,

waaronder een uitzendbureau, een importeur die zorgt voor de Poolse producten en een zorgverzekeraar, vanwege het probleem dat veel Polen onverzekerd zijn. Verder worden taalcursussen verzorgd (Pools - Nederlands en Nederlands – Pools), wordt er getolkt en vertaald en kunnen Polen internetten en mailen met het thuisfront. Samen met de stichting Arka worden in het gemeenschapshuis sociaal-culturele activiteiten georganiseerd voor Poolse werknemers, zoals feesten en informatieavonden. Er zijn ook activiteiten gericht op integratie en ontmoeting. Gedacht wordt aan het uitbreiden van het aanbod met een bank en een reisorganisatie.

De gemeente heeft geen zeggenschap over de organisaties en/of de diensten die zij aanbieden. Daar gaan die organisaties zelf over. De gemeente opereert bewust onafhankelijk hierin. De gemeente en de provincie hebben ieder € 15.000 bijgedragen aan de startkosten. De exploitatiekosten worden volledig opgebracht door de betrokken organisaties. De organisaties zijn bij de realisering van de ISS ondersteund door stichting Arka, die ook het opzetten van een Poolse parochie faciliteerde. In het bestuur van Arka zitten een oud-wethouder, de welzijnsstichting, iemand vanuit de Poolse gemeenschap en de Poolse pastoor. De gemeente heeft de stichting € 25.000 subsidie gegeven voor een periode van drie jaar. De projecten en voorzieningen die Arka faciliteert, hebben een bredere regionale functie. Daarom ligt het volgens Kees van Rooij voor de hand dat omliggende gemeenten na afloop van deze drie jaar gaan bijdragen.

De gemeente faciliteert de verschillende activiteiten en voorzieningen om meer contact en samenspraak te krijgen met de Poolse groepen. Door de dienstenwinkel, de parochie en stichting Arka bestaat de mogelijkheid om knelpunten te bespreken en die gezamenlijk op te pakken. In het verlengde hiervan werkt de gemeente op dit moment ook aan een Poolse adviesraad. Het is een goede gewoonte van de gemeente jaarlijks te overleggen met de negen dorpsraden, werkgeversorganisaties en andere maatschappelijke organisaties. Een dergelijk overleg wil de gemeente ook organiseren met de Poolse gemeenschap.

Andere voorbeelden

Naast Bellingwedde en Horst aan de Maas komen in deel II nog vijf gemeenten aan bod die als spin in het web regie voeren:

Energievisie – gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam wil de uitstoot van kooldioxide in 2025 met 40% verminderd zien ten opzichte van 1990. Naar aanleiding van de inspraakronde van de gemeente op het milieubeleidsplan, hebben tal van bedrijven en organisaties aangeboden mee te denken en te werken aan de realisatie van de Energievisie.

Regie in de jeugdketen – gemeente Gouda

De ambities van de gemeente Gouda voor jeugdbeleid zijn integraal geformuleerd. Niet per veld (werk, onderwijs, zorg, veiligheid en vrije tijd) maar over de velden heen. Gouda doet het écht samen met de ketenpartners. Integrale thema's worden integraal besproken, met als bijkomend voordeel een vermindering van het aantal overleggen voor alle instellingen.

Sportraad Maarssen – Gemeente Maarssen

De Sportraad Maarssen is een belangrijk klankbord en adviseur van de gemeente Maarssen op het terrein van sport en een schakel tussen gemeente en sportverenigingen. Naast een adviestaak heeft de sportraad een taak bij het verdelen van het onderhoudsbudget van sportvelden.

Wel Thuis – gemeente Meppel

Wel Thuis is een gezamenlijk project van de gemeente, woningstichtingen, zorginstellingen en welzijnsinstellingen. Het richt zich op integraal beleid voor wonen, welzijn en zorg voor mensen met een beperking. De interactieve aanpak van de gemeente Meppel bij het project Wel Thuis zorgt voor draagvlak en realisme.

Multicultureel Expertiseteam – gemeente Nijmegen

In de multiculturele wijk Dukenburg is de gemeente Nijmegen gestart met het Multicultureel Expertiseteam. Tien vrijwilligers met een zeer diverse achtergrond adviseren gezamenlijk scholen, instellingen, woningcorporaties, maar ook de winkeliersvereniging over kansen en bedreigingen van verschillende met elkaar levende culturen.

Tot slot – ter inspiratie

Dat gemeenten regie op allerlei inspirerende manieren vormgeven, blijkt uit de twintig voorbeelden in deze publicatie.

Eigen keuze gemeente

Wat opvalt is dat aan alle voorbeelden lokale politieke afwegingen ten grondslag liggen. Ook vinden de meeste gemeenten het logisch dat zij de regie nemen op bepaalde terreinen, actief dan wel passief. De diversiteit van regievoering laat zien dat wat voor de ene gemeente voor de hand ligt, niet de keuze van een andere gemeente is. Dit is inherent aan de lokale beleidsvrijheid en autonomie van gemeenten. Toch zijn ook landelijke trends van invloed. De één-loketgedachte bijvoorbeeld, voortkomend uit het klantdenken dat in veel gemeenten hoog op de agenda staat. Gemeenten professionaliseren vraaggericht de dienstverlening en dat heeft gevolgen voor de gemeentelijke organisatie.

Resultaat van aanpak

Vanwege de actualiteit van de voorbeelden, is het in veel gevallen moeilijk om iets te zeggen over de resultaten van de gekozen aanpak. Daarnaast blijkt het soms lastig de effecten van de aanpak van gemeenten meetbaar te maken. Dit is een bekend punt bij beleidsevaluatie in het algemeen. Hoe meet je bijvoorbeeld of zachte doelstellingen als leefbaarheid en sociale cohesie gehaald zijn? En zouden de resultaten anders zijn geweest als de gemeente een andere rol had genomen? Kwantificeerbaar of niet, in kwalitatieve zin ervaren gemeenten de gekozen rol als een verbetering ten opzichte van eerdere werkwijzen.

Verder valt op dat successen vaak afhangen van mensen. Persoonlijke investeringen van één of meer personen maken het verschil. Zulke mensen kunnen nodig zijn om van theorie naar praktijk te komen. Tegelijkertijd maakt het een project en het bestendigen of borgen van successen ook kwetsbaar.

Inspiratie

Regie bestaat dus in alle vormen en maten. De twintig voorbeelden in deel II zijn een selectie uit de tientallen voorbeelden die wij verzameld hebben. De brede verzameling is in te zien op www.vng.nl/regierol en www.actieprogramma.nl, vaak met achterliggende documentatie. Ook de contactinformatie staat erbij; maak daar gebruik van. Want het is onze bedoeling dat gemeenten bij elkaar in de keuken kijken; zo kunnen ze ideeën opdoen, rekening houden met valkuilen en werken aan een sterk(er) lokaal bestuur.

Deze papieren uitgave en de brede verzameling praktijkvoorbeelden op internet bieden een eerste inspiratie. De precieze hoe- en waarom-vragen kunnen gemeenten het beste zélf beantwoorden.

Tot slot

U kent vast nog meer voorbeelden, van uw eigen gemeente of van een andere gemeente. Geef deze aan ons door op www.vng.nl onder Praktijkvoorbeelden, zodat we de verzameling actueel en levend kunnen houden. Een blijvende inspiratiebron!

DEEL II

REGIE IN DE PRAKTIJK

1. Geld als vliegwiel

Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling – gemeente Breda

Start: 2007

Met het Fonds Maatschappelijke Ontwikkeling (FMO) wil de gemeente Breda burgers, bedrijven en organisaties uitdagen vernieuwende ideeën aan te dragen die de sociale samenhang in de wijken en buurten verbeteren en de maatschappelijke participatie van specifieke groepen stimuleren.

Beleidsthema's

- Wijk aanpak
 - Participatie
 - Sociale cohesie
-

Betrokken partijen

Op initiatief van de PvdA is het FMO opgenomen in het coalitieakkoord 'Kiezen voor elkaar!' De regie wordt nu gevoerd door de directie Maatschappelijke Ontwikkeling via een team FMO dat bestaat uit drie ambtenaren. Verder is een onafhankelijke commissie FMO gevormd die de aanvragen beoordeelt. Het college van B&W neemt het finale besluit. In principe kan elke partij een aanvraag indienen; aanvragen kunnen dus komen van burgers, instellingen, verenigingen en bedrijfsleven.

Beschrijving

Doelstelling initiatieven

De aangedragen initiatieven moeten gericht zijn op:

- het met elkaar in contact brengen van burgers;
- het bevorderen van betrokkenheid tussen bewoners (groepen);
- het stimuleren van (vrijwilligers)activiteiten in wijken en buurten;
- arbeidsparticipatie in brede zin (zoals vrijwilligerswerk, opstarten eigen bedrijfje);
- sociale activering;
- het tegengaan van sociale uitsluiting.

Indienen aanvraag

- Burgers, bedrijven, verenigingen en instellingen kunnen het hele jaar door een aanvraag indienen bij de commissie FMO.

- De commissie beoordeelt de aanvraag en adviseert burgemeester en wethouders.

Spelregels subsidieverlening

- Vernieuwende initiatieven worden beloond met een éénmalige subsidie.
- De uitvoeringsperiode van het project kan maximaal drie jaar bedragen.
- Als het project klaar is, moet het meedoen van de groep inwoners waarop het project zich richt, blijven doorgaan.
- Voor aanvragen boven de € 50.000 moeten ook andere partijen financieel bijdragen aan het project. Dit kunnen eigen middelen van initiatiefnemers zijn, maar ook van andere maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.
- De gemeente hecht veel waarde aan de samenwerking met andere instellingen, organisaties of het bedrijfsleven.
- Het maximale subsidiebedrag per aanvraag is € 500.000. Zo is er ruimte voor verscheidene projecten vanuit het jaarlijks (tot 2010) beschikbare bedrag van € 2.500.000.

Aanpak

Het team FMO heeft als taak bekendheid te geven aan het FMO en partijen in de stad te enthousiasmeren voor het FMO en uit te dagen om ideeën in te dienen. Het team gaat actief naar de partijen toe en brengt ze bij elkaar in de vorm van overleggen, wijkbijeenkomsten en voorlichtingsbijeenkomsten.

Verder begeleidt het team initiatiefnemers uit de stad bij hun aanvraag op elk gewenst moment. Het vormt geen oordeel, maar denkt open-minded met elke aanvraag mee. Het team geeft aan wat de criteria zijn en hoe de aanvraag hierbinnen kan passen.

De aanvragen worden vier keer per jaar beoordeeld door de onafhankelijke commissie FMO, die advies geeft aan het college. Het college neemt uiteindelijk een besluit.

Het FMO bestaat voor vier jaar en bevat in totaal tien miljoen euro. De ambtelijke inzet om het FMO te ondersteunen, wordt per jaar bekeken. In 2007 is hiervoor € 250.000 beschikbaar gesteld.

Succesfactoren/knelpunten

In de aanpak van het FMO wordt een minimum aan regels gehanteerd en wordt heel direct aangesloten op initiatieven en ideeën uit de stad. Deze werkwijze heeft grotendeels een nieuw karakter en zal zich nog verder ontwikkelen. Daarom kan het gezien worden als een groeimodel. In het eerste jaar wordt onderzocht of het de juiste aanpak is voor de aanvragende partijen, de ondersteuning en de inzet van de commissie. Eind 2007 vindt er een evaluatie plaats, waaruit lering kan worden getrokken voor 2008 en verder.

Contactgegevens

Gemeente Breda
Claudius Prinsenlaan 10
Postbus 90156, 4800 RH Breda
(076) 529 30 00
fmo@breda.nl
www.breda.nl/fmo

Contactpersoon

Dhr. J. Franken
Projectleider FMO
jpm.franken@breda.nl

Opleiding Cultuurmanagement – gemeente Hoogeveen

Start: september 2008

In september 2008 begint de Hogeschool Drenthe in nauwe samenwerking met de gemeente Hoogeveen de opleidingsvariant Cultuurmanagement. De gemeente Hoogeveen wil zich op deze manier als cultuurstad profileren. De Hogeschool Drenthe denkt via deze opleidingsvariant een nieuwe groep studenten aan te boren.

Beleidsthema's

- Cultuur
 - Onderwijs
-

Betrokken partijen

Intern

- Wethouder T. Bargeman

Extern

- Hogeschool Drenthe
 - Kunst- en cultuurbranche
-

Beschrijving

De gemeente Hoogeveen ondersteunt cultuur om met name de volgende doelen te bereiken:

- Mogelijkheden bieden om denkbeelden en gevoelens uit te drukken.
- Bevorderen van zelfontplooiing en de ontwikkeling en verbreding van een harmonische persoonlijkheid.
- Bevorderen creatie van schoonheid.
- Aantrekkelijker maken van het openbaar gebied (binnenstad, dorpen, wijken en landelijk gebied).
- Bieden van mogelijkheden tot ontspanning.

Zowel de gemeente Hoogeveen als de Hogeschool Drenthe verwachten veel van de nieuwe opleiding Cultuurmanagement. Samen hopen ze met dit programma gehoor te geven aan de dringende vraag uit de kunst- en cultuurbranche om afgestudeerde studenten met verstand van (kunst)zaken!

Hoewel de opleidingsvariant officieel in Emmen gevestigd is, is er via de praktijkperiodes en een deel van het onderwijsprogramma een sterke binding met de culturele hoofdstad Drenthe 2007-2008.

De opleidingsvariant Cultuurmanagement voorziet in een belangrijke vraag vanuit de kunst- en cultuurbranche. Ook onder toekomstige studenten is er veel belangstelling voor deze richting, zo blijkt uit een marktonderzoek dat beide partijen hebben laten uitvoeren. Cultuurmanagement is een onderdeel van Commerciële economie. Dat houdt in dat de eerste twee jaar overeenkomen met het basisprogramma van Commerciële economie. Het derde en het vierde jaar bestaan uit twee zogeheten 'minors': een stage en een afstudeerperiode in een culturele omgeving. Hierbij valt te denken aan een toneelgezelschap, een museum, een theater, een cultureel centrum of aan een plaats bij een evenementenorganisatiebureau of bij de provincie of een gemeente.

Het programma is opgezet vanuit twee invalshoeken: de zakelijk/economische en de culturele/artistieke invalshoek. Zo zal er aandacht zijn voor de zakelijke leiding van een culturele instelling of een artistiek gezelschap. Onderwerpen

die aan de orde komen zijn: fondsenwerving, begrotingen, subsidiemanagement, cultureel (overheids)beleid, cultuurmarketing, evenementenorganisatie, cultureel ondernemerschap en human resource management. Aan de andere kant staan onderwerpen op het programma die onderdeel zijn van het artistiek/culturele programma, zoals cultuurgeschiedenis, culturele programmering, verdieping in een bepaalde kunstvorm, theaterwetenschap en kunstbeschouwing.

Aanpak

De ontwikkeling van de opleidingsvariant Cultuurmanagement wordt grotendeels bekostigd door de gemeente Hoogeveen. De gemeente heeft ruim € 40.000 bijgedragen aan het marktonderzoek. Daarnaast betaalt de gemeente Hoogeveen de ontwikkelkosten van de twee jaar Cultuurmanagement bovenop de twee jaar Commerciële economie; die kosten bedragen € 100.000.

Succesfactoren/knelpunten

- De Hogeschool en de kunst- en cultuurbranche vinden elkaar.
- Succesfactor zal in ieder geval zijn het aantal studenten dat de opleiding zal gaan volgen.
- Er moet nog bekeken worden hoe de ontwikkeling in niveau het beste gemeten kan worden.
- Knelpunten waren het marktonderzoek en het ontwikkelen van de lesprogramma's voor de twee jaren. Die knelpunten heeft de gemeente weggewerkt, zodat nu de Hogeschool aan zet is.

Contactgegevens

Gemeente Hoogeveen
Raadhuisplein 1, Hoogeveen
Postbus 20000, 7900 PA Hoogeveen
(0528) 291 911
info@hoogeveen.nl
www.hoogeveen.nl

Contactpersonen

Dhr. T. Bargeman
Wethouder
a.bargeman@hoogeveen.nl

Mw. M. Boelema
Senior beleidsmedewerker onderwijs en jeugd
m.w.g.boelema@hoogeveen.nl

Haagse Sporttuin – gemeente Den Haag

Start: 2005

De Haagse Sporttuin heeft als uiteindelijke doelstelling kinderen met een (sport)achterstandssituatie vanuit georganiseerd aanbod aan schoolsport door te laten stromen naar sportverenigingen.

Beleidsthema

- Sport
-

Betrokken partijen

Intern

Raad, college en ambtenaren van de gemeente Den Haag.

Extern

Vijf samenwerkende openbare basisscholen initiëren de activiteiten: het Startpunt SR en FB, Prinses Marijkeschool, van Ostadeschool en de P.H. Schreuderschool.

Er wordt samengewerkt met:

- The Jumpers (basketbalvereniging)
- Breekpunt (tennisvereniging)
- Te Werve (voetbalvereniging)
- Paul's skate & bike
- Kalinko (volleybalvereniging)
- HKV/Ons Eibernest (korfbalvereniging)
- La Haye (taekwondovereniging)
- Streetcare (klimmen)
- Jeremo (dansschool).

Verder verzorgen stagiaires van de HALO en stagiaires van Mondriaan een deel van het aanbod.

Beschrijving

De Haagse Sporttuin is een multifunctioneel sportcomplex van 2000 m² dat kinderen uit de Haagse Schilderswijk de kans biedt om laagdrempelig deel te nemen aan georganiseerde sportactiviteiten. Sportcomplex de Haagse Sporttuin omvat vier multifunctionele sportvelden waarop vrijwel iedere sport gespeeld kan worden.

De Haagse Sporttuin wordt geëxploiteerd door het openbaar onderwijs dat in samenwerking met sociaal-maatschappelijke instellingen binnen de wijk uitsluitend georganiseerde sportactiviteiten verzorgt. De vijf samenwerkende openbare basisscholen initiëren de activiteiten op het sportcomplex waarbij zoveel mogelijk wordt samengewerkt met welzijnsinstellingen en sportverenigingen. De samenwerking tussen deze instellingen wordt ook wel samenwerking binnen 'de sportieve driehoek' genoemd.

In tegenstelling tot veel sportverenigingen is de Haagse Sporttuin gesitueerd in hartje Schilderswijk met een unieke centrale ligging, waardoor een basisschoolkind het sportcomplex zelfstandig kan bereiken. De meeste sportverenigingen liggen namelijk te ver buiten de wijk voor basisschoolkinderen om er zelfstandig naar toe te gaan.

De Haagse Sporttuin is meer. Het biedt kinderen uit de Schilderswijk de kans om in een veilig afgeschermd en pedagogische omgeving buiten te sporten zodat ouders zich geen zorgen hoeven te maken wanneer hun kinderen buiten zijn. De continu aanwezige beheerder, verplichte begeleiding van kinderen tijdens activiteiten en de beperkte toegankelijkheid van het sportcomplex dienen ertoe dat kinderen zich in zowel motorisch als sociaal-emotioneel opzicht optimaal kunnen ontwikkelen. Tenslotte krijgen buurtbewoners in de toekomst de mogelijkheid een actieve bijdrage te leveren aan het in stand houden van het sportieve leefklimaat in de Haagse Sporttuin.

De Haagse Sporttuin heeft als uiteindelijke doelstelling kinderen met een (sport)achterstandssituatie vanuit een georganiseerd aanbod aan schoolsport door te laten stromen naar sportverenigingen. Samenwerking met instellingen binnen de wijk en sportverenigingen is noodzakelijk om deze doorstroom uiteindelijk te laten plaatsvinden. Aanvankelijk zal het kind lid worden van de schoolsportvereniging in de wijk om uiteindelijk lid te worden van een reguliere sportvereniging.

Het sportcomplex moet de verbinding gaan vormen tussen sport op school en de sportvereniging.

Aanpak

Het begon met een idee van een vakleerkracht bewegingsonderwijs en de directeur bij één van de betrokken basisscholen. Doordat zij enkele ambtenaren en vooral wethouders enthousiast hebben gekregen, konden er intern zaken en financiën aan elkaar geknoopt worden. Verschillende budgetten, waarvan sommige die niet tijdig opgemaakt waren, mochten uiteindelijk worden gebruikt. Vier wethouders (van sport, onderwijs, welzijn, verkeer) van de acht wethouders in het college waren betrokken bij de ontwikkeling. Hierdoor verliep de besluitvorming makkelijk.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactoren

De Haagse Sporttuin is gesitueerd in hartje Schilderswijk met een unieke centrale ligging. Basisschoolkinderen kunnen het sportcomplex zelfstandig bereiken. Het biedt kinderen uit de Schilderswijk de kans om in een veilig afgeschermd en pedagogische omgeving buiten te sporten. Het sportcomplex vormt de verbinding tussen sport op school en de sportvereniging.

Knelpunten

- Het valt tegen hoeveel kinderen lid worden van een sportvereniging. De afstand blijft bestaan. En de samenwerking met Welzijn verloopt stroever dan aanvankelijk gedacht.
- De betrokkenheid van probleem/hangjongeren bij het begeleiden van kinderen in de Sporttuin (vaak hun broertjes en zusjes) en ze daarmee 'onschadelijk' maken, werkt vaak maar tijdelijk.

Contactgegevens

Gemeente Den Haag
Spui 70, 2511 BT Den Haag
Postbus 12 652, 2500 DP Den Haag
(070) 353 54 94
sportbeleid@ocw.denhaag.nl
www.denhaag.nl/sport
www.haagsesporttuin.nl

Contactpersonen

Sebastiaan Nederhoed

Startpunt SR, Projectleider

info@haagsesporttuin.nl

Ed Deelen

Beleidsmedewerker sport

e.deelen@ocw.denhaag.nl

BASIS – gemeente Enschede

Start: begin 2006

Het programma Brede Actieve Scholen In de Stadsdelen (BASIS) is een extra investering van de gemeente Enschede om kinderen van nul tot zestien jaar gezond, veilig en actief te laten opgroeien. Het BASIS-programma sluit aan op de Brede School. Door de activiteiten die basisscholen samen met partners aanbieden (voor, tijdens én na schooltijd), krijgen kinderen extra kansen om zich te ontwikkelen.

Beleidsthema's

- Onderwijs
 - Jeugd
 - Opvang van kinderen
 - Vrije tijd
 - Dagindeling
-

Betrokken partijen

Extern

- Schoolbesturen Primair en Voortgezet Onderwijs
 - Enschedees Jeugd Overleg (EJO): circa 45 managers, directeuren en beleidsmedewerkers uit ondermeer onderwijs, jeugdzorg, wijkwelzijn, politie en gemeente
 - Ouders
 - Via schoolbesturen zullen andere organisaties betrokken worden/zijn, zoals kinderopvang, sportverenigingen, muziekscholen en bibliotheek
 - Ministerie van OCW geeft subsidie (€ 1,6 miljoen tot 2008)
-

Beschrijving

Het BASIS-programma (Brede Actieve Scholen In de Stad) richt zich op projecten voor jeugdigen van nul tot zestien jaar. Het gaat om projecten in en rond Enschedese scholen die in samenwerking met diverse organisaties en met betrokkenheid van ouders tot stand komen. Door het aanstellen van vijf stadsdeelregisseurs en één deelregisseur voor

het voortgezet onderwijs wordt BASIS in alle stadsdelen van Enschede uitgezet.

Doelstellingen van BASIS:

- Bevorderen van de samenwerking tussen scholen, sportclubs en welzijn t.b.v. de ontwikkeling van de jeugd.
- Opvang van leerlingen (verder) professionaliseren.
- Aandacht voor en bevorderen van een gezonde ontwikkeling van kinderen.
- Bevorderen van de arbeidsparticipatie door het aanbieden van goede opvang.
- Bijdrage leveren aan de verdere ontwikkeling van de wijk (stadsdeeljaarplannen).
- Bevorderen participatie van ouders en buurt.
- Bijdrage leveren aan de veiligheid in en rond de school.
- Bijdrage leveren aan het scheppen van maatschappelijk zinvolle arbeid.

Aanpak

De gemeente beperkt zich tot de bestuurlijke regie en moet niet in de uitvoering duiken. De uitvoering ligt bij de scholen, die hier wellicht derden voor inschakelen, zoals de buitenschoolse opvang.

De gevolgde procedure voor de gecombineerde aanvraag voor de schooljaren 2006-2007 en 2007-2008 verliep als volgt:

- Schoolbesturen en samenwerkingsverbanden van (brede) scholen (indien zij een rechtspersoon vormen) hebben voorstellen mogen indienen. Er zijn veertien voorstellen ingediend.
- Een onafhankelijke toetscommissie heeft het college van B&W geadviseerd over de kwaliteit van de voorstellen.
- Uiteindelijk zijn negen projectvoorstellen door het college van B&W gehonoreerd. Alle gehonoreerde voorstellen hebben een doorlooptijd van twee schooljaren.
- In juli 2006 zijn de indieners geïnformeerd over de positieve besluiten.
- In november 2006 zijn de beschikkingen en de voorschotten naar de aanvragers gestuurd.

Van 2006 - 2010 heeft de gemeente € 750.000 per jaar begroot, dus € 3 miljoen in totaal. Hiervan worden de door scholen voorgestelde projecten betaald en de regisseurs. Daarnaast cofinanciert het ministerie van OCW € 1,6 miljoen van begin 2007 tot 1 augustus 2008.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactoren

De basisscholen werken samen met allerlei organisaties en instanties in Enschede op het gebied van sport, kunst en cultuur, educatie en welzijnswerk. BASIS draait eigenlijk om drie pijlers: onderwijs, opvang van kinderen en vrije tijd. Daarvan profiteren niet alleen de leerlingen maar óók hun ouders en alle andere bewoners in het stadsdeel. De opzet van het programma is daarin heel duidelijk: een BASIS-project moet meerwaarde bieden aan de gehele wijk. Daarnaast bevorderen de activiteiten en voorzieningen van een BASIS-project het gevoel van eenheid in de wijk. Mensen ontmoeten elkaar op en bij de school, leren met elkaar en hebben plezier met elkaar. Met als gevolg dat de wijkbewoners zich meer bij hun eigen buurt betrokken voelen en actiever participeren. En dat verhoogt de leefbaarheid in de woonomgeving weer.

Knelpunten

- Het goed doordacht besteden in (te) korte tijd van geormerkt geld (subsidie van OCW).
- Het verstrekken van de BASIS-subsidies aan scholen voor twee jaar, terwijl een jaarlijkse cyclus meer ruimte tot bijsturen zou geven.
- Het meten van de resultaten; het gaat immers om 'zachte' zaken als het verhogen van de leefbaarheid van en de betrokkenheid bij de eigen wijk.

Contactgegevens

Gemeente Enschede
Postbus 20, 7500 AA Enschede
(053) 481 81 81
www.enschede.nl

Contactpersonen

Dhr. E. Helder
Wethouder onderwijs
e.helder@enschede.nl

Dhr. J. de Maa
Projectleider BASIS
j.de.maa@enschede.nl

Vriendschapsscholen – gemeente Rotterdam

Start: mei 2005

Het stimuleren van vriendschapsscholen is één van de vijf maatregelen die het Rotterdamse gemeentebestuur heeft vastgesteld om segregatie op school tegen te gaan. Hiermee wordt nagestreefd dat scholen met een verschillende achtergrond en samenstelling elkaar beter leren kennen en waarderen.

Beleidsthema's

- Onderwijs
- Integratiebeleid

Betrokken partijen

Intern

Wethouder Geluk bezoekt af en toe activiteiten in het kader van integratie op school. Raad en commissie blijven door middel van rapportages op de hoogte.

Extern

In het overleg met schoolbesturen (ROB) staat het onderwerp op de agenda. Vriendschapsscholen kunnen begeleiding krijgen van Stichting de Meeuw, die ook voor een kwaliteitslag gaat zorgen.

Beschrijving

Er zijn diverse landelijke pogingen om de scheiding tussen zogeheten zwarte en witte scholen tegen te gaan. Dit onderwerp staat in het middelpunt van de belangstelling. Omdat evenwichtig gemengde scholen niet in alle gevallen haalbaar zijn, stimuleert de gemeente Rotterdam vriendschapsscholen.

Vriendschapsscholen hebben regelmatig contact (op school- of klasniveau) en organiseren gezamenlijke activiteiten. De website Vriendschapsscholen is een hulpmiddel om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen en om bevriende scholen in de toekomst de mogelijkheid te bieden om ook online hun vriendschap te onderhouden. Via groepsblogs kunnen bevriende scholen in woord en beeld hun ervaringen delen.

Aanpak

De gemeente neemt het initiatief, schoolbesturen vragen subsidie aan voor activiteiten. Koppels kunnen worden gevormd op eigen initiatief of door stimulans van de gemeente. Scholen die geïnteresseerd zijn in een vriendschap kunnen zelf op zoek gaan of melden hun interesse via de site. Subsidie is een stimuleringssubsidie van € 2000.

Succesfactoren/knelpunten

De gemeente gaat meer eisen stellen aan de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Er moet meer diepgang in de activiteiten komen, dus niet alleen een gezamenlijke sportdag.

Succesfactor blijkt het leerkrachtenteam dat de vriendschap zelf vorm geeft op creatieve manieren. Dit team kan evengoed een knelpunt zijn.

Verder beïnvloedt de fysieke afstand tussen scholen de frequentie aan activiteiten.

Om de uitwisseling van tips en activiteiten te bevorderen, stimuleert de dienst Jeugd, Onderwijs en Samenleving het onderlinge contact tussen vriendschapsscholen. Jaarlijks vindt er daarom een bijeenkomst plaats.

Contactgegevens

Gemeente Rotterdam

Dienst Jeugd, Onderwijs en Samenleving (JOS)

Blaak 16, Rotterdam

Postbus 70014, 3000 KS Rotterdam

(010) 891 44 44

info@jos.rotterdam.nl

www.jos.rotterdam.nl

Contactpersonen

Dhr. L. Geluk

Wethouder

I.geluk@college.rotterdam.nl

Marian Mulder-'t Jong

Communicatieadviseur dienst JOS

m.mulder@jos.rotterdam.nl

Saskia Zinhagel

Projectmedewerker dienst JOS

s.zinhagel@jos.rotterdam.nl

2. Fysieke bijdrage

Kinderen Veiliger door Delft – gemeente Delft

Start: workshop in 2003, nota september 2004

Een verkeers- en sociaal-veilige omgeving maakt het mogelijk dat een kind eerder zelfstandig naar school, sport- of welzijnsaccommodatie en/of buitenschoolse opvang (bso) kan fietsen.

Beleidsthema's

- Verkeer
 - Sport
 - Onderwijs
-

Betrokken partijen

- Wijken
 - Ouders
 - Scholen
 - Aanbieders kinderopvang
 - Sportverenigingen
 - Welzijns- en zorginstellingen
 - Verkeersveiligheidsorganisaties
 - Politie
-

Beschrijving

Het college van B&W van de gemeente Delft wil, meer nog dan voorheen, extra aandacht besteden aan:

- de verkeersveiligheid rond scholen, peuterspeelzalen en bso's;
- kindveilige (school)routes;
- de bereikbaarheid van en verkeers- en sociale veiligheid rond sportparken.

Dit streven past heel goed binnen het ambitieniveau van de gemeente om het fietsgebruik te stimuleren en (weer) tot de top drie van beste fietssteden in Nederland te behoren en zal een basis krijgen in het nieuwe Lokale Verkeers- en Vervoersplan (LVVP) dat in de maak is. Daarnaast levert het een bijdrage aan realisering van de ambitie om kinderen aan de Norm Gezond Bewegen te laten voldoen. Daarvoor worden activiteiten in de Brede School georganiseerd, terwijl er vanaf 2005 ook gebundelde activiteiten

in het BOS-project (Buurt - Onderwijs - Sport/Spel) bijkomen. Bovendien stimuleert het ouders om hun kinderen gebruik te laten maken van opvangmogelijkheden en activiteitenaanbod na schooltijd op andere locaties dan alleen de school. Daarnaast is het ook goed om concreet in de wijken aan de slag te gaan met dit onderwerp.

De gemeente Delft streeft ernaar om binnen enkele jaren goede voorbeeldprojecten te realiseren. Hierbij kan gedacht worden aan infrastructurele maatregelen om de schoolroute en -omgeving veiliger te maken maar ook aan flankerende maatregelen zoals educatie, voorlichting en handhaving.

Aanpak

- Workshop.
- Deelproject 1: Samen werken aan een veiliger schoolomgeving. Resultaat: samenwerkingsconvenanten tussen gemeente, school en politie.
- Deelproject 2: 'Van de Achterbank op de Fiets'. Resultaat: veilig vervoer tussen school en locatie voor sport, welzijn en buitenschoolse opvang.
- Deelproject 3: KINDlint. Resultaat: twee kindvriendelijke routes (een looppunt en een fietslint) die de belangrijkste voorzieningen voor kinderen met elkaar verbinden.
- Deelproject 4: Website.
- Deelproject 5: Fietsenstallingen bij scholen.
- Deelproject 6: Verkeerseducatie. Resultaten: praktische verkeerseducatie door de inzet van de verkeersleerkracht en theoretische verkeerseducatie door de verkeersquiz.
- Deelproject 7: Verkeersouders. Resultaat: een netwerk van actieve betrokken verkeersouders die als gesprekspartner van de gemeente kunnen fungeren.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactoren

- Breed gedragen door politiek (wethouder is politiek voorvechter).
- Thema slaat aan bij bevolking.
- Ondersteuning door de regio: Haaglanden juicht het initiatief toe en er zijn subsidiemogelijkheden.
- Voorbeeldprojecten werken enthousiasmerend en resulteren in vervolgprojecten.

Knelpunten

Projecten zijn gebaseerd op samenwerking met externe partijen. Indien commitment of tijd ontbreekt bij derden, kunnen de deelprojecten falen.

Maatregelen zijn vooraf soms niet duidelijk. Bij een hoog ambitieniveau kan financiering van maatregelen een probleem zijn.

Contactgegevens

Gemeente Delft
Postbus 78, 2600 ME Delft
(015) 260 22 22
gemeente@delft.nl
www.gemeentedelft.info
www.kindlint.nl

Contactpersonen

Wethouder mw. A. Koning

Secretaresse mw. N. Beijer

nbeijer@delft.nl

Dhr. A. Breider

Beleidsadviseur mobiliteit

abreider@Delft.nl

Vraaggericht werkt! – gemeente Utrecht

Start: januari 2008

Met 'Vraaggericht Werkt!', een serviceloket voor werkgevers, wil de gemeente Utrecht meer vacatures vervullen voor werkgevers, meer werkzoekenden aan de slag helpen en meer scholieren een kansrijk perspectief bieden door onderwijs en (leer)werkervaringen. Met deze aanpak wordt een groot aantal inwoners van Utrecht in staat gesteld bij te dragen aan en mee te doen in de Utrechtse samenleving.

Beleidsthema

- Arbeid
-

Betrokken partijen

Intern

- Wethouder Marka Spit van sociale en economische zaken
- Afdeling economische zaken
- Afdeling onderwijs
- Afdeling sociale Zaken en werkgelegenheid (waaronder het Matchbureau)

Extern

- CWI
 - UWV
 - Samenwerkende werkgeversorganisaties: VNO-NCW, MKB, Kamer van Koophandel en Stichting Bundel
 - ROC Midden Nederland
 - ROC ASA
-

Beschrijving

Werkgevers helpen aan goed personeel en werkzoekenden aan een baan. Een betere match tot stand brengen tussen vraag en aanbod op de Utrechtse arbeidsmarkt. Het versterken van de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Dit alles door de vraag van de werkgevers centraal te stellen en tot uitgangspunt te nemen van de organisatie en werkwijze van het project. Dat zijn de doelstellingen van Vraaggericht Werkt!

Samen met haar partners in de stad werkt de gemeente Utrecht onder dit motto aan een actieve en servicegerichte

benadering van werkgevers. Werkgevers krijgen één duidelijk aanspreekpunt voor vragen over werving en plaatsing van vacatures, leerbanen en stageplaatsen.

In Vraaggericht Werkt! participeren medewerkers van het CWI, UWV, Stichting Bundel, ROC Midden Nederland, ROC ASA en het gemeentelijke Matchbureau. Deze partijen gaan nog intensiever samenwerken en beter naar elkaar doorverwijzen. Zo wordt de brede dienstverlening aan werkgevers met een personeelsvraagstuk effectiever ingezet. Dat levert meer op voor de werkgever én voor de werkzoekende.

Vraaggericht Werkt! maakt gebruik van het totale Utrechtse werkzoekendenbestand en een groot aanbod van inwoners die een opleiding volgen en stage willen lopen. Uitgangspunt van de werkwijze is de vraag van de werkgever. Deze profiteert hierbij van de gezamenlijke kennis van de samenwerkende partijen. Een professioneel team van accountmanagers beantwoordt een vraag van een werkgever zelf of zorgt voor beantwoording van de vraag door een specialist van één van de partners. Op www.vacatureserviceutrecht.nl kunnen werkgevers ook direct zelf gratis een vacature plaatsen. Als werkgevers tijdig aangeven dat ze medewerkers met een bepaalde kwalificatie zoeken, kunnen werkzoekenden hiervoor gericht worden opgeleid.

De diverse partners van Vraaggericht Werkt! gaan in onderlinge afstemming op actieve wijze werkgevers benaderen in sectoren die bovengemiddelde kansen bieden op werk, zoals de zorg, de techniek en de detailhandel. Ook worden er gezamenlijk banenmarkten en werkgeversbijeenkomsten georganiseerd. Ook dit leidt tot het vervullen van meer vacatures en stageplaatsen.

Vraaggericht Werkt! zal worden geleid door een stuurgroep. In deze stuurgroep is naast de gemeente, UWV en CWI ook een vertegenwoordiger namens de twee ROC's opgenomen. Uniek is verder de deelname aan de stuurgroep door een vertegenwoordiger van de gezamenlijke werkgeversorganisaties. Om het uitgangspunt 'de vraag staat centraal' stevig te verankeren, zal een ondernemersadviesteam worden gevormd dat het project vanuit de blik van de ondernemer zal beoordelen en ondersteunen.

Vraaggericht Werkt! is één van de onderdelen van het Werkgelegenheids-offensief 2007-2010 dat onderdeel uitmaakt van het collegeprogramma 'Utrecht voor elkaar'.

Aanpak

Initiatiefnemer is de Gemeente Utrecht: afdelingen economische zaken, onderwijs en sociale zaken en werkgelegenheid

Succesfactoren/knelpunten

- Breed draagvlak onder alle betrokken organisaties.
- De vraag van de werkgever als consequent gehanteerd uitgangspunt.
- Een pragmatische en doelgerichte aanpak.

Contactgegevens

Gemeente Utrecht

Korte Minrebroederstraat 2

Postbus 16200, 3500 CE Utrecht

(030) 286 00 00

<http://www.utrecht.nl/matchbureau>

Contactpersoon

Dhr. E. Voeten

Senior Beleidsmedewerker

e.voeten@utrecht.nl

Modekwartier Klarendal – gemeente Arnhem

Start: 2005

Arnhem is een mode-initiatief rijker. In augustus 2006 vond in de wijk Klarendal de opening plaats van 100% mode, oftewel het Arnheems Modekwartier.

Arnheems Modekwartier Klarendal is een door de gemeente en Europa ondersteund initiatief van woningbouwcorporatie Volkshuisvesting. Achterstandswijk Klarendal krijgt aantrekkelijke nieuwe bedrijvigheid op het gebied van mode, creativiteit en ambachten. Via opgeknapte panden met mooie etalages langs de hoofdassen van de wijk, instaphuur, een nieuw '100% modecentrum' en een zorgvuldig opgebouwde promotie krijgt de wijk stukje bij beetje een andere sfeer en nieuwe vitaliteit.

Beleidsthema's

- Stedelijke vernieuwing
 - Economie
 - Cultuur
-

Betrokken partijen

Intern:

- College van B&W
- Afdeling wijkzaken
- Afdeling economische zaken

Extern:

- Stichting Het Hoofdkwartier
 - Woningcorporatie 'Volkshuisvesting Arnhem'
 - Economisch adviesbureau Seinpost
 - Kamer van Koophandel Centraal Gelderland
 - Stichting wijken voor Kunst
 - Wijkopbouwwerk (Rijnstad, aansluiting naar bewoners)
-

Beschrijving

Van oudsher is Klarendal een ambachtswijk met een heterogene bevolking. Vanwege de lage huren en het nabije stadscentrum wonen er veel kunstenaars. Door slim in te spelen op leegstand hebben woningcorporatie en Stichting

Atelierbeheer Slak altijd gezorgd voor voldoende atelierruimte. Daardoor zijn er veel creatieven in Arnhem gebleven. In Klarendal speelden de problemen die bij een achterstandswijk horen; hoge werkloosheid, drugsoverlast, gevoelens van onveiligheid en jeugdcriminaliteit. Eén van de gevolgen daarvan was leegstand en het verloederen van het woningbezit. Volkshuisvesting Arnhem is de grootste eigenaar van panden in het gebied.

Daarnaast werd op stadsniveau een ander probleem ervaren: dat er weliswaar voldoende (tijdelijke) atelierruimte was, maar weinig bedrijfsruimte voor creatieven die een volgende stap als ondernemer wilden maken, de stap van de zolderkamer of het tijdelijke atelier naar een representatiever bedrijfsmilieu. Zonder meteen de hoofdprijs te willen betalen.

Kort samengevat zijn deze twee problemen in Klarendal gematched als elkaars oplossing.

Daarbij heeft Het Hoofdkwartier een belangrijke gidsrol vervuld, overigens ook nu nog. Het Hoofdkwartier is een initiatief van o.a. Pieter Jongelie, gesteund door gemeente Arnhem, provincie en Europa (zie www.hethoofdkwartier.nl). Onderliggend idee was het principe van co-clustering: het actief samenbrengen van creatieve geesten op alle terreinen van de toegepaste kunst. Gelegen even ten westen van de binnenstad biedt Het Hoofdkwartier onderdak aan 48 startende en gevestigde bedrijven.

Vanwege het succes van Het Hoofdkwartier en de stedelijke belangstelling voor mode (o.a. de Modebiennale van 2005) benaderde Volkshuisvesting Arnhem Pieter Jongelie om te kijken naar Klarendal als plek voor creatieve ondernemers, met accent op mode. Met begeleiding van economisch adviesbureau Seinpost en inzet plus budget van woningcorporatie Volkshuisvesting Arnhem en de gemeente Arnhem is woon- en werkruimte gecreëerd voor en met modeontwerpers, -winkeliers en andere ondernemers in de modeketen: fotografie, accessoires etc. Spil van het nieuwe modekwartier wordt het oude postkantoor dat vroeger naast het Centraal Station stond. Het pand wordt herbouwd als een multifunctionele ruimte voor presentaties, netwerken, verkoop, creëren en horeca. Naar verwachting bestaat het modereletere cluster in Klarendal eind 2009 uit ongeveer vijftig ondernemers.

Aanpak

Volkshuisvesting Arnhem is initiatiefnemer en projectverantwoordelijk.

De dagelijkse leiding en begeleiding is in handen van Het Hoofdkwartier en adviesbureau Seinpost, in opdracht van gemeente en Volkshuisvesting.

Voortgang van het project en afstemming op andere projecten gebeurt in de stuurgroep Klarendal en de Economische Tafel Klarendal: alle betrokken partijen zijn daarin vertegenwoordigd, onder voorzitterschap van de gemeente (wethouder respectievelijk afdeling economische zaken). Er is veelvuldig contact met de bewoners en met de (eerste) ondernemers.

De projectkosten bedragen € 3,7 miljoen voor de eerste tranche (t/m 2007), waarvan ca. € 2,8 miljoen gefinancierd door Volkshuisvesting, €680.000 door de gemeente en € 200.000 door Europese subsidie.

Volkshuisvesting maakt daarnaast projectkosten die zij niet apart in het project opvoert, zoals instaphuur en bijdragen aan promotie en evenementen. Klarendal mode wordt uitgevoerd in samenhang met andere projecten in de wijk zoals Buiten Gewoon Beter (opknappen openbare ruimte), Ondernemer in de wijk (begeleiding en microkrediet voor startende ondernemers) en de voorbereiding van de Wijkaanpak voor de Vogelaarwijken.

Succesfactoren/knelpunten

- De eerste vier ondernemers die zich hebben gevestigd: helden. Mede dankzij hen volgen er dit jaar nog zeven en staan er ongeveer vijfendertig op de wachtlijst.
 - Het bestemmingsplan is partieel herzien waarbij de gemeente meer ondernemerschap mogelijk heeft gemaakt langs de hoofdassen van de wijk.
 - Krakers van leegstaande panden die procedures aanspannen.
 - Openbare ruimte wordt tegelijk met dit project opgeknapt.
 - Vertraging bij de (ver)bouw; houden de pioniers het vol?
 - Zorgvuldige communicatie naar bewoners; via betere naam naar een betere wijk. Ook zorgvuldige campagne naar pers en publiek: niet te snel en niet te grootschalig.
-

Contactgegevens

Gemeente Arnhem

Stadskantoor, Eusebiusbuitensingel 49, Arnhem (Arnhemse Broek)

Postbus 9029, 6800 EL Arnhem

(0900) 1809

gemeente@arnhem.nl

www.arnhem.nl

www.100mode.nl

www.hethoofdkwartier.nl

Contactpersonen

Mw. R. Weeda

Wijkwethouder

rita.weeda@arnhem.nl

Mw. J. Brouwer

Stadsdeelmanager

Dhr. C. Zeevenhooven

Wijkmanager

chris.zeevenhooven@arnhem.nl

Dhr. M. van Heumen

Wijkopzichter

Starterswoningen – gemeente Bladel

Start: 2002

Om mogelijkheden te creëren voor met name starters en ouderen kiest de gemeente voor inbreiding. In plaats van uitbreiding in de vorm van nieuwe wijken aan de rand van de dorpen, bouwt de gemeente bij voorkeur binnen de dorpskernen. Bovendien wordt gezocht naar mogelijkheden binnen bestaande gebouwen. Uniek aan de gemeentelijke aanpak bij het bouwen voor starters is dat via startersverenigingen de kopers zélf bouwen, zonder tussenkomst van projectontwikkelaars of andere externe partijen. Zo blijven de kosten laag en is de invloed van kopers op de bouw van hun starterswoning optimaal.

Beleidsthema's

- Stedelijke vernieuwing
 - Vergrijzing
-

Betrokken partijen

Intern:

- Wethouder
- Beleidsambtenaar

Extern:

- Kopersverenigingen
 - Woningstichting De Zaligheden
 - Provincie Noord-Brabant
-

Beschrijving

Voor de ontwikkelingen in Netersel, Casteren en Hoogeloon zijn specifieke starters- of locatieverenigingen opgericht. Via die verenigingen worden de wensen en eisen van de kopers en gemeente bij elkaar gebracht en wordt het hele traject van ontwikkeling en bouw georganiseerd. Op deze manier kan iedere koper collectief meebeslissen over het totale bouwplan en individueel over de eigen woning. De vereniging wordt extern ondersteund door een adviesbureau.

Aanpak

De provincie Noord-Brabant wil aan die nieuwe aanpak van de woningbouwproblematiek meewerken en heeft de gemeente Bladel aangewezen als pilotgemeente. In februari 2002 is daarvoor een convenant ondertekend. Dit houdt in dat Bladel voor de periode 2003 t/m 2007 geen beperkingen krijgt opgelegd voor het aantal te bouwen woningen. Deze woningen moeten uiteraard wel passen binnen het idee zoals dat hiervoor is beschreven. Deze aanpak heeft belangrijke gevolgen voor de leefbaarheid in de kleine kernen.

Uitwerking

Door de pilotfunctie heeft de gemeente de mogelijkheid om het tot dusver gevoerde stringente woningbouwbeleid te doorbreken. Sinds dat bekend is, wordt de gemeente dan ook benaderd met allerlei initiatieven. Om op een verantwoorde wijze te kunnen omgaan met deze toestroom, heeft de gemeenteraad in de vergadering van 29 januari 2004 een allesomvattend beslissingskader vastgesteld. Initiatieven kunnen daaraan worden getoetst.

Succesfactoren/knelpunten

De dorpsraden van Netersel, Casteren en Hoogeloon hebben een actieve en stimulerende rol gespeeld. Ook de professionele ondersteuning van de kopers- of locatieverenigingen door het adviesbureau Bouwen In Eigen Beheer bv (BIEB) heeft bijgedragen aan de succesvolle eindresultaten. Dat geldt ook voor Woningstichting De Zaligheden.

Contactgegevens

Gemeente Bladel
Markt 21, Bladel
Postbus 11, 5530 AA Bladel
0497-361636
info@bladel.nl
www.bladel.nl
www.bouwineigenbeheer.nl

Contactpersoon

Dhr. F. Oomen
Projectleider van de pilot 'Wonen in Bladel'
Concernstaf
f.oomen@bladel.nl

Integratiedatabank – gemeente Dordrecht

Start: 10 juli 2007

Het integratievraagstuk is een uitdaging voor heel veel partijen: gemeente, werkgevers, maatschappelijke en culturele organisaties, zelforganisaties, sportclubs, politie en betrokken burgers. "Er zijn zo geweldig veel activiteiten op het gebied van integratie en er zijn ook zoveel mensen mee bezig. Deze databank is een uitstekend middel om die mensen snel met elkaar in contact te brengen en zo nieuwe netwerken te vormen," zegt wethouder Spigt. Ook is het een controle op de witte vlekken in ons beleid; bovendien blijkt uit de databank dat we slechts een fractie financieren van de activiteiten die in de stad plaatsvinden.

Beleidsthema

- Integratie
-

Betrokken partijen

Intern:

- Wethouder Hans Spigt
- Beleidsambtenaar

Extern:

Werkgevers, maatschappelijke en culturele organisaties, zelforganisaties, sportclubs, politie en betrokken burgers.

Beschrijving

De gemeente Dordrecht heeft als eerste gemeente in Nederland een interactieve integratiedatabank ontwikkeld. Met deze databank kunnen gebruikers elkaar informeren over hun activiteiten, voorkomen dat ze langs elkaar werken, de integratiekalender raadplegen en via e-mail contact leggen met elkaar en met het netwerk van vrijwilligers en professionals. Het is ook een middel om van elkaar te kunnen leren. In de integratiedatabank zijn namelijk ook succesfactoren, good practices en de do's en do's van verschillende activiteiten opgenomen. Het is daarmee dus ook een belangrijke digitale kennisbank.

Met de integratiedatabank schept de gemeente een voorwaarde voor onderlinge communicatie tussen bewoners, zelforganisaties, professionals en ambtenaren. Want in de Dordtse aanpak geldt: integratie = communicatie. De databank is een van de projecten van het Actieprogramma integratie van de gemeente Dordrecht.

De databank is niet alleen een communicatie-instrument. Het bevat een sociale kaart van instellingen die actief zijn op het terrein van integratie. De sociale kaart is gekoppeld aan de activiteitenbank, zodat snel inzichtelijk is wie welke activiteiten uitvoert. De databank heeft een interne rapportagefunctie waarmee de gemeente analyses kan uitvoeren van de activiteiten. Zo kunnen o.a. de volgende vragen beantwoord worden: Welke etnische groepen organiseren activiteiten en hoeveel (in relatie tot hun aandeel in de gemeente)? Welke thema's hebben veel of weinig activiteiten en wie zijn daarop actief? Welke activiteiten worden uitgevoerd zonder subsidie van de gemeente?

De informatie over deze activiteiten is verzameld via interviews, folders en brochures, websites en andere openbare bronnen. In de databank waren eind september 2007 389 integratieactiviteiten uit de stad opgenomen. De databank wordt wekelijks bijgewerkt.

Aanpak

De gemeente is initiatiefnemer. Het instrument is ontwikkeld door het bureau Amrit Consultancy. De ontwikkelkosten bedragen € 25.000, exclusief ambtelijke inzet en onderhoudskosten.

Succesfactoren/knelpunten

- Breder inzicht in projecten en activiteiten op het gebied van integratie.
- Aanvullende informatie voor (sturing van) beleid.
- Snelle beschikbaarheid van contactpersonen (sociale kaart).
- Belangrijkste risicofactor is het actueel houden van de informatie.

Gezien de relatief korte tijd dat de gemeente over het instrument beschikt, is het lastig om nu al over succesfactoren te kunnen praten. Van de diverse mogelijkheden die in de integratiedatabank zitten, zoals het analyse-instrument, is nog geen gebruik gemaakt. Dat gaat begin 2008 pas spelen als over de uitvoering 2007 wordt gerapporteerd.

Contactgegevens

Gemeente Dordrecht
Spuiboulevard 300, Dordrecht
Postbus 8, 3300 AA Dordrecht
(078) 639 89 89
www.dordrecht.nl

Contactpersoon

Dhr. S. Ramkhelawan

Programmamanager Integratie.

Sector Maatschappelijke Ontwikkeling

s.ramkhelawan@dordrecht.nl

Veiligheidshuis – gemeente Eindhoven

Start: 2006

Het doel van het Veiligheidshuis Eindhoven is te werken aan de veiligheid en leefbaarheid in Eindhoven. Dat wordt gerealiseerd door een zo efficiënt mogelijke samenwerking tussen de verschillende organisaties. Uitgangspunt daarbij is dat een preventieve en proactieve aanpak de voorkeur verdient.

Beleidsthema

- Veiligheid
-

Betrokken partijen

- Politie
 - Openbaar Ministerie
 - Bureau Jeugdzorg
 - Lumens-groep (Welzijn Eindhoven)
 - Novadic-Kentron
 - Leger des Heils
 - Reclassering Nederland
 - Raad voor de Kinderbescherming
 - NEOS (maatschappelijke opvang)
 - MEE (gehandicapten)
 - GGzE (geestelijke gezondheidszorg)
 - Slachtofferhulp
-

Beschrijving

Het Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband van dertien organisaties onder regie van de gemeente. De meeste organisaties die samen het Veiligheidshuis vormen, werken in de praktijk al enige tijd vanaf hun eigen locaties samen. Vanaf 13 december 2006 zit een aantal mensen van de verschillende partnerorganisaties ook daadwerkelijk bij elkaar in één gebouw.

Het Veiligheidshuis bestaat uit drie partners uit de veiligheidsdriehoek (politie, gemeente en Openbaar Ministerie) en daarnaast uit Bureau Jeugdzorg, Lumens-groep (Welzijn Eindhoven), Novadic-Kentron, Leger des Heils, Reclassering

Nederland, Raad voor de Kinderbescherming, NEOS, MEE ZO-Brabant, GGzE en Slachtofferhulp.

Deze organisaties signaleren naar elkaar toe, ze adviseren elkaar, jagen aan en dragen zaken over en weer aan elkaar over om tot een zo efficiënt mogelijke aanpak te komen. Het motto daarbij is: Samen sterker! Kernwaarden als betrokkenheid, respect en betrouwbaarheid, een transparante communicatie en het delen van informatie zijn een voorwaarde om in deze samenwerking het beste in mensen en organisaties naar boven te halen.

Binnen het Veiligheidshuis ligt de focus op vijf kernthema's:

- (risico)jeugd;
- huiselijk geweld;
- veiligheid en handhaving;
- veelplegers;
- verslaving.

Afhankelijk van het thema gaan verschillende partnerorganisaties om tafel zitten om zaken te bespreken.

Het Veiligheidshuis Eindhoven is een voortdurende uitdaging aan burgers en organisaties om samen te werken aan het verhogen van de veiligheid en leefbaarheid in Eindhoven en regio. Vanuit een gedeelde visie én concreet, zichtbaar en voelbaar.

Aanpak

Het Veiligheidshuis is een initiatief van de veiligheidsdriehoek van gemeente, politie en OM. Het Veiligheidshuis verbindt partners op basis van inhoud en gezamenlijk belang. Er is geen sprake van een geformaliseerde structuur. Wel is een convenant in voorbereiding.

De gemeente faciliteert met regiefunctie, ondersteuning en gebouw. De partners leveren een variabele personele en financiële inbreng. Alle partners zijn op bestuursniveau vertegenwoordigd in een stuurgroep.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactoren:

Er is breed politiek en bestuurlijk draagvlak. Er is sprake van snelle doorgroei en uitbreiding partnerschap. Momenteel loopt een project om te komen tot regionale dekking over 21 gemeenten in Brabant ZO in samenwerking met het Veiligheidshuis Helmond.

Knelpunten:

Personele capaciteit en professionalisering lopen achter bij de ambities en belangstelling. Huisvesting was al een paar maanden na de start onvoldoende.

Contactgegevens

Gemeente Eindhoven

Veiligheidshuis Eindhoven

Begijnenhof 27, Eindhoven

Postbus 994, 5600 AZ Eindhoven

(040) 238 81 00

Contactpersoon

Veiligheidshuis Frans Dielissen

Manager sector veiligheid gemeente Eindhoven

f.dielissen@eindhoven.nl

Verwarming woonwijk met koeienmest – gemeente Leeuwarden

Start: 2007

De energie voor warmte en elektriciteit in het nieuwe stadsdeel De Zuidlanden in Leeuwarden komt van de koeien van proefboerderij Nij Bosma Zathe. De koeienmest wordt op de boerderij vergist, zodat biogas ontstaat. Toepassing van biogas op deze schaalgrootte, voor ruim 800 woningen, is uniek in Nederland.

De gemeente Leeuwarden heeft hiervoor in maart 2007 een overeenkomst gesloten met energiebedrijf Essent en de overige bij de bouw van De Zuidlanden betrokken partijen.

Beleidsthema's

- Ruimtelijke ontwikkeling
 - Energiebeleid
 - Klimaatbeleid
-

Betrokken partijen

Externe partijen zijn:

- Energiebedrijf Essent
 - Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM) De Zuidlanden
 - Nij Bosma Zathe
-

Beschrijving

Het gebied De Zuidlanden ligt ten zuiden van Leeuwarden. Dit nieuwe stadsdeel bestaat uit moderne Friese buurtschappen, ook wel 'buorren' genoemd. In de komende twintig jaar worden ongeveer 6.500 huizen gebouwd voor zo'n 17.500 personen. Je kunt hier wonen in een landelijke groene en waterrijke omgeving. Buiten en tegelijk binnen de stadsgrenzen van Leeuwarden. Biogas wordt toegepast in de eerste buurtschappen: Techum en Jabikswoude.

Op Nij Bosma Zathe wordt (een deel van) de energie voor De Zuidlanden opgewekt. Nij Bosma Zathe is een praktijkcentrum voor onderzoek en kennisoverdracht op het terrein van de melkveehouderij voor de drie noordelijke provincies. Als modern melkveebedrijf doet het centrum innovatief onderzoek in de veehouderij (veevoeding, voedergewasproductie, bemesting), maar ook op het gebied van agrarisch natuurbeheer (groene dooradering en weidevogelbeheer). Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de productie van groene energie door middel van mestvergisting.

Om De Zuidlanden van energie te voorzien, zijn 110 tot 120 koeien nodig.

De koeienmest van Nij Bosma Zathe wordt vergist en daarbij ontstaat biogas. Het biogas wordt via een lange leiding

naar het warmtekrachtstation (biogas/WKK) in De Zuidlanden getransporteerd. In het warmtekrachtstation wordt met het biogas elektriciteit en warmte opgewekt. Vanuit dit station worden alle huishoudens van warmte voorzien voor verwarming en warm tapwater.

Resultaten:

- Biogas zorgt voor een vijftig procent lagere CO₂-uitstoot per woning in vergelijking met huizen die energie krijgen uit fossiele brandstoffen.
- Productieproces biogas is CO₂-neutraal.
- Lagere energiekosten voor de bewoners dan bij een gasgestookte cv-ketel.
- Dertig procent besparing op kunstmest: vergiste mest kan nog steeds gebruikt worden om het land te bemesten; de bemestingswaarde is zelfs hoger dan die van normale mest.

Aanpak

Het is een gezamenlijk initiatief.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactoren

- Door vooraf, in de samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelaars, een hoge EPL (energieprestatie) af te spreken (initiatief gemeente), komt het onderwerp voortdurend op de agenda. Dat betekent dat alle partijen steeds meer kennis van de mogelijkheden krijgen. Zo komen er veel mogelijkheden van energievoorzieningen op tafel en kan er een gefundeerde keuze worden gemaakt. Voor de volgende duizend woningen gaan de partners hetzelfde proces in. Of hier ook biogas toegepast wordt, is nog niet bekend. Wellicht zijn nu weer andere oplossingen aantrekkelijk.
- De aandacht voor deze oplossing is erg groot geweest. Dit heeft ertoe geleid dat de betrokken partijen nog trotser zijn op deze unieke oplossing. De ontstane samenwerking leidt weer tot nieuwe projecten voor toepassing van biogas. Het rijden van de bussen in Leeuwarden op termijn op biogas is daar een voorbeeld van.

Knelpunten

- De onduidelijkheid over de MEP. Kan dit project nu wel of niet rekenen op subsidie voor de productie van schone stroom? De contracten zijn ook ondertekend met deze ontbindende voorwaarde.
- Niet alle ontwikkelaars zijn blij met deze oplossing. De meerderheid heeft besloten om voor biogasgestookte WKK te kiezen. Deze woningen hebben dan geen gasaansluiting. Sommige ontwikkelaars willen liever woningen verkopen met gas en stroom aan huis. Dit betekent dat een paar huizen toch aardgas nodig hebben en de leidingen alsnog aangelegd moeten worden.

Contactgegevens

Gemeente Leeuwarden
Oldehoofsterkerkhof 2, Leeuwarden
Postbus 21000, 8900 JA Leeuwarden
(058) 233 88 88
gemeente@leeuwarden.nl
www.leeuwarden.nl

Contactpersoon

Mw. J. Zweegman

Communicatieadviseur

jzweegman@leeuwarden.nl

Landbouwloket – gemeente Sluis

Start: 2000

De landbouw speelt een belangrijke economische rol in de gemeente Sluis. Vanaf het jaar 2000 waren de vooruitzichten voor de landbouw niet erg positief en waren ondernemers op zoek naar alternatieven voor hun bedrijfsvoering. Ook hebben agrarische ondernemers steeds vaker geen opvolger, waardoor agrarische bedrijven hun bestemming verliezen. De gemeente wil inspelen op de ontwikkelingen in de landbouwsector. Hoe ga je om met verbreding op agrarische bedrijven? Welke functies kunnen op voormalige agrarische bedrijven ingepast worden? Om mee te denken met ondernemers en hen te adviseren heeft de gemeente het Landbouwloket opgezet. Zo helpt de gemeente deze ondernemers op weg.

Vanwege de ligging aan de kust, kiezen ondernemers vaak voor recreatieve activiteiten. Maar nu de vooruitzichten voor de landbouw weer positiever zijn, ontstaan ook weer nieuwe vraagstukken. Bijvoorbeeld: hoe kun je medewerking verlenen aan grotere bouwblokken of covergisting?

Beleidsthema's

- Landbouw
 - Plattelandsontwikkeling
-

Betrokken partijen

Intern

Raad, college en collega's met name op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu. Goede samenwerking binnen de muren van het gemeentehuis is een must om het Landbouwloket op goede wijze te kunnen laten functioneren.

Extern

- Agrarische ondernemers.
- Mensen die een voormalig agrarisch bedrijf willen kopen of bezitten en hier een niet-agrarische activiteit willen starten.
- Andere overheden zoals bijvoorbeeld provincie en waterschap.
- Belangenorganisaties, bijvoorbeeld Agrarisch West Zeeuws-Vlaanderen, ZLTO, het agrarisch jongerencontact en VEKABO.

Beschrijving

Het Landbouwloket is in 2000 van start gegaan als aanspreekpunt voor de agrarische sector. Het loket is opgericht om mee te denken en te adviseren over agrarische bedrijfsvoering voor zover dit het gemeentelijk takenpakket betreft en verbreding van activiteiten. Het loket biedt ook hulp bij bijvoorbeeld subsidieaanvragen en zorgt voor doorverwijzing naar de juiste instanties. In de loop der jaren is steeds meer kennis en ervaring opgebouwd. Het takenpakket is dan ook fors gegroeid. Daarnaast is de doelgroep verbreed; hiertoe behoren niet alleen agrariërs, maar ook voormalige agrariërs en nieuwe bewoners van wat voorheen boerenbedrijven waren. Bij al deze doelgroepen speelt de behoefte aan nevenactiviteiten en functieverandering.

Omvang economische verbreding

Sluis telt inmiddels vijfendertig minicampings en twee landschapscampings. Er komen de laatste jaren ook steeds meer andere logiesmogelijkheden bij, zoals appartementen en bed & breakfast. Ook zijn er allerlei activiteiten voor dagrecreatie. Naar schatting zijn ruim honderd agrarische bedrijven in Sluis bezig met een vorm van economische verbreding. Die bedrijven zijn niet enkel met recreatie bezig, maar ook met bijvoorbeeld een technisch bedrijf, het geven van cursussen, agrarisch natuurbeheer, landbouw en zorg of een baan buitenshuis.

Visie op plattelandsontwikkeling

Om de wensen van de doelgroepen in goede banen te leiden en een wildgroei aan recreatieve activiteiten op het platteland te voorkomen, is er behoefte aan duidelijke criteria. De landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van het landelijk gebied moeten immers behouden blijven en waar mogelijk worden versterkt. Daarom is de gemeente Sluis bezig met een visie op plattelandsontwikkeling. Deze moet zoveel mogelijk de bestaande ontwikkelingen verbinden met de wens om het karakter van het agrarisch gebied te behouden. Belangrijk in de visie van de gemeente Sluis wordt het principe van verevening. Als tegenprestatie voor de mogelijkheid om niet-agrarische activiteiten in (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen te ontplooien, moeten de ondernemers een gelimiteerd bedrag investeren in de ruimtelijke kwaliteit van hun gebouw en erf. Afspraken daarover zullen worden vastgelegd in individuele overeenkomsten. De visie wordt uitgewerkt conform het provinciaal beleid.

Aanpak

Wie initiatiefnemer is, is afhankelijk van het vraagstuk. Het is aan de ondernemers om met plannen te komen, het beleid is een gemeentelijke aangelegenheid.

Succesfactoren/knelpunten

Het loket werkt prima. Er is bekendheid aan gegeven via de gemeentegids en de gemeentelijke website. Door de jaren heen zijn ruim twintig projecten in (voormalige) agrarische gebouwen op het platteland van Sluis gerealiseerd, terwijl in de zomer van 2007 ongeveer twintig projecten in aanvraag waren. Mensen weten het loket dus prima te vinden. Het loket heeft vooral succes omdat altijd gezocht wordt naar maatwerkoplossingen. Het gaat zeker niet om recreatie alleen.

Het loket is inmiddels goed ingebed in de gemeentelijke organisatie. Dit is echt noodzakelijk voor het slagen van het initiatief. Je kunt dat zeker niet alleen!

Succesfactoren

- De gemeente werkt voortdurend aan de bekendheid van het Landbouwloket en dat werpt zijn vruchten af. Velen weten het loket te vinden.
- De deskundigheid in het loket is in de loop der jaren steeds toegenomen. Daardoor kan het steeds op nieuwe ontwikkelingen inspelen.
- De medewerker die het Landbouwloket bemenst, heeft veel contact met (beleids)afdelingen. Zo is input vanuit verschillende disciplines verzekerd.
- Om ondernemers goed te kunnen bijstaan, zijn beleidsvrijheid en maatwerkoplossingen nodig. De gemeente Sluis heeft hier inhoud aan gegeven.
- Het loket staat niet op zichzelf. De gemeente ontwikkelt een visie op plattelandsontwikkeling. Deze term is gedefinieerd als ontwikkelingen op agrarische bedrijven en voormalige agrarische bedrijven; dus ook puur agrarische activiteiten spelen een rol.

Contactgegevens

Gemeente Sluis
Raadhuisplein 1
Postbus 27, 4500 AA Oostburg
(0117) 457 000
info@gemeentesluis.nl
www.gemeentesluis.nl
www.visitsluis.nl

Contactpersoon

Mw. V. Dekker-Calus
Beleidsmedewerker plattelandsontwikkeling
Sector Publiek, afdeling ontwikkeling
vdekker@gemeentesluis.nl

3. Spin in het web

Dienstenwinkel voor Polen – gemeente Horst aan de Maas

Start: mei 2007

In de gemeente Horst aan de Maas is in mei 2007 de eerste International Service Shop (ISS) van Nederland geopend. In deze winkel kunnen mensen uit vooral Polen terecht voor service, informatie en boodschappen. De initiatiefnemers van de servicewinkel willen hiermee een bijdrage leveren aan het versterken van de positie van de Poolse werknemers in de regio.

Beleidsthema's

- Economie
 - Seizoenarbeiders
 - Woon- en leefklimaat
 - Dienstverlening
-

Betrokken partijen

- OTTO Work Force
 - Zorgverzekeraar VGZ
 - Servicewinkel Nederland BV
 - Provincie Limburg
 - Silwia Import uit Reuver
 - Bernadett Wijnands-Witt
 - Gemeente Horst aan de Maas
-

Beschrijving

De gemeente Horst aan de Maas kwam op het idee omdat veel buitenlandse werknemers (vooral Polen) in de regio (tijdelijk) wonen en werken. Alleen al in de regio Noord-Limburg/Zuidoost-Brabant gaat het om naar schatting 10.000 Poolse werknemers. De Polen werken vooral in de agrarische sector maar ondertussen zijn buitenlandse werknemers ook in diverse andere sectoren actief. Met de opening van de grenzen voor Oost-Europese werknemers verwacht de gemeente nog meer buitenlandse werknemers. In Meterik is een Poolse pastoor actief die o.a. missen verzorgt in de plaatselijke kerk. Tegenover de kerk is de International Service Shop gevestigd, in een oud bankfiliaal dat onderdeel uitmaakt van het

gemeenschapshuis. Buiten hangt nog een pinautomaat. In de servicewinkel zijn Poolse producten te koop en is een uitzendbureau gehuisvest. Verder is Zorgverzekeraar VGZ binnengehaald omdat gebleken is dat veel Polen onverzekerd zijn. Er worden ook cursussen Pools - Nederlands en Nederlands - Pools gegeven, er kan getolkt worden en er kunnen vertalingen gemaakt worden. Mensen kunnen er internetten en mailen met het thuisfront. Momenteel wordt nagedacht over het uitbreiden van het aanbod, bijvoorbeeld met een bank en een reisorganisatie. Omdat de Poolse werknemers overdag veelal werken, is de International Service Shop alleen 's avonds en in het weekeinde open. De eerste indrukken zijn positief.

In samenwerking met stichting Arka worden er in het gemeenschapshuis sociaal-culturele activiteiten en informatieavonden georganiseerd voor de Poolse werknemers. Er wordt ook gewerkt aan de oprichting van een Poolse Raad die kan fungeren als klankbordgroep voor de gemeente. Met name de huisvestingsproblematiek verdient op dit moment aandacht. Hier wordt in regionaal verband aan gewerkt.

Aanpak

De gemeente heeft zelf het initiatief voor de shop genomen. Aanleiding was de grote toestroom van Poolse werknemers. De shop biedt de mogelijkheid om met deze groep in contact te komen.

Met de realisering is ongeveer een jaar gemoeid. De exploitatiekosten van de ISS worden volledig opgebracht door de betrokken organisaties. De provincie en de gemeente hebben elk een bijdrage van € 15.000 geleverd in de opstartkosten.

Succesfactoren/knelpunten

De ISS is opgezet in goed overleg met de dorpsraad van Meterik. Inwoners uit Meterik kunnen ook gebruik maken van de voorziening en worden ook uitgenodigd voor diverse activiteiten die in het gemeenschapshuis georganiseerd worden. Het is immers zaak om binnen de lokale gemeenschap voldoende draagvlak te hebben voor de voorziening.

Contactgegevens

Gemeente Horst aan de Maas
Wilhelminaplein 6, Horst
Postbus 6005, 5960 AA Horst
(077) 477 97 77
gemeente@horst.nl
www.horstaandemaas.nl

Contactpersoon

Dhr. M. Thijssen
Coördinator leefbaarheid
Mt.thijssen@horst.nl

Toeristisch Platform Bellingwedde – gemeente Bellingwedde

Start: 2006

Het Toeristisch Platform Bellingwedde zet zich in voor de belangen van de ondernemers en de ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente. Daarnaast fungeert het Toeristisch Platform als een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente. Hoewel de gemeente Bellingwedde geen lid is van het Platform, worden de vergaderingen wel voorgezeten door wethouder Rinus Michels. Ook de beleidsambtenaar recreatie en toerisme neemt namens de gemeente deel aan de vergaderingen.

Beleidsthema's

- Toerisme
 - Economie
-

Betrokken partijen

Intern:

- Wethouder Rinus Michels
- Beleidsambtenaar recreatie en toerisme Clarence Drenth

Extern:

- ism advies, adviesbureau voor recreatie en toerisme
 - Villapark Weddermeer
 - Camping Wedderbergen
 - Tuincamping Entourage
 - Pension Stee en Stoetje
 - Herberg Bellingwolde
 - Consumentenboerderij Nieuw Bleijendael
 - Galerie Artaban
-

Beschrijving

Het Toeristisch Platform onderneemt zelf acties en zet ontwikkelingen in gang. De door de gemeente vastgestelde startnotitie recreatie en toerisme 'Kiezen voor kansen en sterkte' dient hierbij de komende jaren als leidraad.

Voor 2007 heeft het Toeristisch Platform de volgende speerpunten vastgesteld:

- Vormgeven van communicatie met de eigen sector.
- Ontwikkelen Toeristische InformatiePunten (TIP's).
- Ontwikkeling van mobiele toeristische presentatiewand voor beurzen.
- Bewegwijzering recreatieve en toeristische objecten en bedrijven.
- Afschaffing Wet op de openluchtrecreatie (Wor) en kampeerbeleid daarna.
- Samenwerking met o.a. de VVV's van Westerwolde en Oldambt, de Vereniging Toeristisch Westerwolde en Het Blauwe Lint.
- Verspreiding van folders tussen bedrijven onderling.

Aanpak

Op initiatief van wethouder Michels hebben enkele ondernemers uit de recreatieve en toeristische sector in de gemeente invulling gegeven aan het opzetten van een Toeristisch Platform Bellingwedde. Op een ondernemersavond hebben de aanwezige ondernemers ingestemd met het initiatief en zijn de leden voor het platform gekozen. Het Toeristisch Platform Bellingwedde is zodanig samengesteld dat de verschillende sectoren in de toeristisch-recreatieve sfeer zijn vertegenwoordigd. Het Platform wordt daarmee gevormd door een achttal grote en kleine ondernemers in de gemeente.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactoren

- Wanneer het toeristisch product sterk wordt gedragen door de lokale ondernemers.
- Wanneer banden tussen ondernemers zodanig worden aangehaald dat er allerlei initiatieven worden genomen waarbij de gemeentelijke regierol tot een minimum kan worden beperkt.
- Toename van het aantal overnachtingen in de gemeente en toeristische bedrijvigheid.
- Toename van het aantal arrangementen dat lokale ondernemers met elkaar overeenkomen.

Knelpunten

- De onderlinge communicatie tussen de bedrijven.
- Het feit dat er in de gemeente veel eenmansbedrijven zijn.

Contactgegevens

Gemeente Bellingwedde
Hoofdweg 2, 9698 AE Wedde
(0597) 537 100
gemeente@bellingwedde.nl
www.bellingwedde.nl

Contactpersonen

Dhr. R. Michels

Wethouder

m.michels@bellingwedde.nl

Dhr. C.R. Drenth

Beleidsambtenaar recreatie en toerisme

Afdeling bestuurlijke en algemene Zaken / recreatie en toerisme

c.drenth@bellingwedde.nl

Energievisie – gemeente Amsterdam

Start: opstellen Energievisie gestart in mei 2007

Het college van B&W heeft de ambitie om de uitstoot van kooldioxide in Amsterdam in 2025 met veertig procent te verminderen ten opzichte van 1990. In de Energievisie, die in het najaar van 2007 verschijnt, worden maatregelen uitgewerkt om deze klimaatdoelstelling te realiseren. Dit is besloten na de inspraak van bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven op het nieuwe milieubeleidsplan 'Amsterdam duurzaam aan de top'.

De Energievisie heeft inmiddels een naam gekregen: 'Bouwstenen voor een Klimaatprogramma Amsterdam'. De visie wordt aan het publiek gepresenteerd op de Klimaatconferentie Amsterdam op 11 december 2007. In het tweede kwartaal van 2008 zal het Klimaatprogramma Amsterdam gereed zijn. Hierin staat een uitwerking van de maatregelen uit de Energievisie.

Beleidsthema

- Klimaatbeleid
-

Betrokken partijen

Intern

De meest betrokken gemeentelijke diensten en bedrijven en een afvaardiging van de stadsdelen hebben zitting in een begeleidingscommissie.

Extern

Bedrijfsleven, woningbouwcorporaties, kennisinstellingen, energieleveranciers en milieubeweging hebben zitting in een klankbordgroep.

Beschrijving

Een forse CO²-reductie vraagt een maximale inspanning van gemeente, bedrijven en inwoners van Amsterdam. Alle collegeleden zullen vanuit hun eigen portefeuilles gaan bijdragen aan het realiseren van de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Op dit moment gebruikt de gemeente al uitsluitend groene stroom voor alle gebouwen, de trams en de openbare verlichting.

Om de ambitie waar te kunnen maken, zullen tal van maatregelen worden ingezet en geïntensiveerd. Zo staan er in het nieuwe milieubeleidsplan tal van acties om energiebesparing door huishoudens en bedrijven te bevorderen. In samenwerking met bedrijven en corporaties zullen op grote schaal woningen beter worden geïsoleerd. Restwarmte van de industrie wordt ingezet voor de (stads)verwarming van nieuwbouwwoningen. Het gebruik van energiezuinige voertuigen en duurzame energie wordt gepromoot. De gemeentelijke organisatie zal in 2015 klimaatneutraal zijn. Het gebruik van stadsverwarming in nieuwbouw en bestaande bouw staat voorop: gebruik van restwarmte als duurzaam alternatief voor het gebruik van fossiele brandstoffen. Ook het duurzaam opwekken en opslaan van energie komt als alternatief aan de orde in de Energievisie.

Aanpak

Actieve inbreng uit de stad

Door tal van bedrijven en organisaties is aangeboden om mee te denken en mee te werken aan de realisatie van de doelstellingen. Bedrijven als Cisco en Nuon, maar ook IVAM, Milieu Centrum Amsterdam, Stichting Greenkey, het NME Centrum, de Amsterdamse woningbouwcorporaties en koepelorganisaties zoals de Ondernemingsvereniging Amsterdam en het Amsterdams Steunpunt Wonen hebben aangegeven samen te willen werken. Het college van B&W stelt dat zeer op prijs. Alleen samen met bedrijven en organisaties is het mogelijk om de ambities uit het milieubeleidsplan te realiseren.

Clinton Global Initiative
Op verzoek van Cisco Systems gaat Amsterdam deelnemen aan de kopgroep van het Clinton Global Initiative. Samen met Cisco, San Francisco en Seoel gaat Amsterdam slimme ICT-technieken inzetten om CO²-emissie te reduceren. Dit worden voorbeeldprojecten voor steden wereldwijd.

Wijzigingen milieubeleidsplan na inspraak

De inspraakrondes hebben geleid tot de toevoeging van een klimaatdoelstelling voor de gehele stad aan het milieubeleidsplan. De inspraak heeft ook tot andere wijzigingen geleid. Zo komt er meer aandacht voor natuur- en milieueducatie voor kinderen. Verder krijgt de aanpak van lawaaiige brommers meer aandacht op verzoek van verschillende stadsdelen.

Succesfactoren/knelpunten

Er is in feite een dubbele doelstelling: in 2025 veertig procent CO²-reductie t.o.v. niveau 1990 én de gemeentelijke organisatie in 2015 klimaatneutraal. Om met het laatste te beginnen: een goed overleg en samenwerking tussen de gemeentelijke diensten en bedrijven en stadsdelen is onontbeerlijk. Dat geldt zowel op werkvloerniveau als op het niveau van directeuren en stadsdeelsecretarissen. Daarbij moet het ook een open planproces zijn waarin ieder gehoord wordt. Vanzelfsprekend moet dat proces goed worden gefaciliteerd en geregisseerd. Hetzelfde geldt voor de CO²-doelstelling voor de stad in 2025. Ook daarbij moeten op dezelfde wijze als hiervoor geschetst alle voor de stad relevante maatschappelijke organisaties en instanties worden betrokken. Ook dit moet goed worden gefaciliteerd en geregisseerd, waarbij veelal toch naar de lokale overheid wordt gekeken om dit te organiseren. In eerste instantie gaat het erom die partijen achter de doelstelling te krijgen.

Vervolgens komt natuurlijk de vraag: wat doe je er zelf aan? 'The proof of the pudding is in the eating', ofwel zijn partijen bereid daadwerkelijk maatregelen te treffen als het capaciteit en/of geld gaat kosten. Pas dan wordt duidelijk wat de gemaakte afspraken tussen partijen waard zijn. In het in 2008 uit te brengen Klimaatprogramma Amsterdam hopen wij de hardheid van de afspraken over uit te voeren maatregelen voldoende geborgd te hebben.

Contactgegevens

Gemeente Amsterdam
Dienst Milieu en Bouwtoezicht
Programmabureau Luchtkwaliteit
Weesperplein 4, Amsterdam
Postbus 922, 1000 AX Amsterdam
Antwoord@, tel. 14020
<http://www.gezondelucht.amsterdam.nl>

Contactpersoon

Mw. M. Vos

Wethouder

Dhr. J. de Bruijn

Projectleider Energievisie

j.debruijn@dmb.amsterdam.nl

Regie in de jeugdketen – gemeente Gouda

Start: 2006

In september 2006 is de nota jeugdbeleid 2007-2011 'Een Goudse toekomst' door de gemeenteraad vastgesteld. Deze nota is in samenwerking met partners in de jeugdketen tot stand gekomen.

Speciaal aan de Goudse aanpak is dat het echt integraal jeugdbeleid betreft. Er zijn vijf velden te onderscheiden in het jeugdbeleid: werk, onderwijs, zorg, veiligheid en vrije tijd. De ambities van de gemeente Gouda zijn integraal geformuleerd, dus niet per veld, maar over de velden heen.

Beleidsthema

- Jeugdbeleid
-

Betrokken partijen

Extern (ketenpartners jeugd Gouda/deelnemers Regiegroep Jeugd):

- Factor G (welzijnsorganisatie)
 - Federatie Brede School
 - Vertegenwoordiger Voortgezet Onderwijs
 - GGD Hollands-Midden
 - Bureau Jeugdzorg
 - Politie Hollands-Midden
 - CWI
-

Beschrijving

De nota jeugdbeleid heeft een vertaling gekregen in het jaarplan 2007. In dit jaarplan zijn de acties geformuleerd die dit jaar plaatsvinden. Bijzonder is ook dat de nota is opgesteld samen met het veld. In drie conferenties is samen met het veld gediscussieerd over de doelen van het Goudse jeugdbeleid. Samenwerking met het veld en verbinding tussen de ketens is ook terug te vinden in de overlegstructuur. Naast overleggen op de verschillende beleidsterreinen, is er een regiegroep jeugd waarin ambassadeurs zitten vanuit de verschillende beleidsvelden. Over integrale thema's worden in de regiegroep jeugd afspraken gemaakt. Voordeel hiervan is dat instellingen niet naar allerlei beleidsoverleggen hoeven; de GGD hoeft bijvoorbeeld niet meer naar overleg zorg, overleg onderwijs, overleg veiligheid etc. Voordeel is ook dat integrale thema's ook echt integraal besproken worden.

Aanpak

Qua aanpak heeft Gouda ervoor gekozen om zowel de beleidsvorming als beleidsuitvoering samen met de partners in te steken. Voor het herschrijven van de beleidsvisie is een ronde gemaakt langs de partners om van hen te horen wat goed loopt, wat extra aandacht verdient en op welke punten het beleid zich de komende jaren moet richten. Dit is de basis geweest voor de beleidsvisie die ketenpartners ook dragen. Sinds medio 2005 komen de ketenpartners onder regie van de gemeente eens per twee maanden bij elkaar om te sturen op de samenwerking in de aanpak.

De gemeente vult haar regierol in door de partners bij elkaar te brengen, initiatief te nemen voor acties (zoals conferenties), partners te stimuleren in de samenwerking, partners aan te spreken (ook daar waar geen sprake is van een directe sturingsrelatie zoals bij Bureau Jeugdzorg), visie vast te stellen en uit te dragen (samen met de partners vanuit een interactief proces).

In 2006 is er in Gouda voor gekozen om te werken aan een sluitende aanpak voor de oplossing van de jeugdwerkloosheid. In dat kader maakt de gemeente met werkgevers, onderwijs en jeugdraad afspraken in een convenant. In deze samenwerking heeft de gemeente de regie en bouwen we voort op de ketensamenwerking die er al is vanuit de jeugdketen.

Project sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

Als concreet voorbeeld werken we hier het project sluitende aanpak jeugdwerkloosheid verder uit. In het bestuursakkoord van Gouda is een sluitende aanpak voor de jeugdwerkloosheid een topprioriteit. Daarom is in september 2006 een plan van aanpak vastgesteld om dit in de bestuursperiode te gaan realiseren.

Het doel is dat alle Goudse jongeren van 16 tot 27 jaar zonder baan of opleiding zo snel mogelijk een baan krijgen, een opleiding volgen of een werkervaringsplaats hebben.

Gekozen is voor een aanpak via vier routes:

- versterken preventie voortijdig schoolverlaten;
- alle jongeren zonder startkwalificatie en opleiding in beeld;
- een passende kwalificatie en toeleidingsstructuur;
- versterken werkgeversbenadering.

Op donderdag 12 april 2007 zijn negen ambassadeurs voor de aanpak van jeugdwerkloosheid geïnstalleerd. Zij zetten zich, binnen én buiten hun eigen organisatie, in voor de kansen van Goudse jongeren op de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld door stageplaatsen en banen voor jongeren te creëren. Daarnaast willen de ambassadeurs met de gemeente Gouda nieuwe mogelijkheden onderzoeken om ook jongeren die nog niet over een startkwalificatie beschikken, te laten instromen op de Goudse arbeidsmarkt. De ambassadeurs zijn verbonden aan verschillende Goudse en regionale bedrijven. Met zo'n 60 partijen (35 werkgevers uit Goudse regio, onderwijs, jeugdraad, CWI, etc) is op 26 april 2007, in het bijzijn van staatssecretaris Aboutaleb een convenant gesloten met de volgende resultaten:

- In 2010 zijn in Gouda alle jongeren van 16 tot 27 jaar bezig met een opleiding of hebben een baan (16- en 17-jarigen eventueel met vrijstelling van de leerplicht).
- In het schooljaar 2007/2008 is de schooluitval vergeleken met het jaar 2005/2006 met twintig procent gereduceerd.
- Gedurende de convenantperiode (2007 – 2010) stelt het Goudse bedrijfsleven 200 stageplekken/ werkervaringsplaatsen/leer-werktrajecten beschikbaar.

- Een optimale verspreiding van kennis, ervaring, methodieken (best practices) op het gebied van preventie van voortijdig schoolverlaten en het toeleiden van jongeren naar werk.

De komende tijd werken gemeente en partners samen verder aan het realiseren van deze doelen.

Succesfactoren/knelpunten

Het succes van deze aanpak zit vooral in de volgende punten:

- De gemeente heeft de beleidsvisie samen met partners ontwikkeld en daarmee heeft deze ook draagvlak bij de partners. Zij hebben hem zelfs 'verdedigd' in de raadscommissie.
- De gemeente neemt de regierol en partners nemen hun eigen verantwoordelijkheid in de keten.
- Partners vinden elkaar en werken samen in overleggen op verschillende niveaus (casuïstiek, beleid en management) en er is flink geschraapt in het aantal overleggen door stroomlijning en aansluiting overleggen op elkaar.
- Er zijn met partners afspraken gemaakt over een gezamenlijk signaleringssysteem voor jongeren in probleemsituaties, waarbij professionals kennis over de jongere met elkaar delen en afspreken wie het casemanagement op zich neemt.
- De regio-gemeenten (uit ISMH-verband) nemen ook deel aan de regiegroep jeugd en op regionaal niveau wordt nu een visie op jeugd ontwikkeld.

De aanpak in Gouda leidt dus tot een gezamenlijk gedragen beleidsvisie, gezamenlijke doelen en resultaatafspraken. Dit biedt een goede basis voor ketensamenwerking waarmee in de keten ook concrete resultaten worden geboekt voor de jeugd. We doen het echt samen!

Contactgegevens

Gemeente Gouda

Agnietenstraat 24, Gouda

Postbus 1086, 2800 BB Gouda.

gemeente@gouda.nl

telefoon: (0182) 58 82 11

www.gouda.nl > [levenenwonen](#) > [jongeren](#) > [jeugdbeleid](#)

Contact

Secretariaat Dienst Beleid

secretariaat.dienstbeleid@gouda.nl

Sportraad Maarssen – gemeente Maarssen

Start: 2000

In het verleden zijn gedurende bepaalde perioden enkele Sportraden actief geweest maar ter ziele gegaan. Dit werd voornamelijk veroorzaakt doordat de leden van de Sportraad het eigen verenigingsbelang behartigden. In 2000 is een nieuwe Sportraad opgericht waarin negen leden zitting hebben die het belang van de sport in Maarssen behartigen. Zes leden vanuit sportverenigingen (zoveel mogelijk evenredig verdeeld naar binnen- en buitensport en grote en kleine verenigingen) en drie leden op persoonlijke titel. De voorzittersrol wordt ingevuld door een lid op persoonlijke titel. Doelstelling van de Sportraad is het vergroten van de betrokkenheid van sportorganisaties en burgers bij het gemeentelijk sportbeleid en het benutten van de specifieke deskundigheden vanuit het veld.

Beleidsthema

- Sport
-

Betrokken partijen

Intern:

- Wethouder
- Beleidsambtenaar
- Sportconsulent

Extern:

- Maarsense sportverenigingen en sporters
-

Beschrijving

De Sportraad Maarssen is een adviesorgaan dat gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan het gemeentebestuur over het onderwerp sport. Daarnaast behartigt de Sportraad de belangen van de sportverenigingen en de sporters. De Sportraad Maarssen heeft naast de adviestaak ook een taak bij de verdeling van het budget voor groot onderhoud van de sportvelden en een begeleidende taak in het project Breedtesport van de gemeente Maarssen. De leden worden voor een periode van vier jaar benoemd. De Sportraad heeft daarnaast ook zelf de mogelijkheid om adviseurs te benoemen en werkgroepen in te stellen die ook uit niet-Sportraadleden bestaan. Bestaande werkgroepen zijn: werkgroep buitensportaccommodaties, binnensportaccommodaties, thema-avond en publiciteit. Daarnaast organiseert de Sportraad jaarlijks minimaal één thema-avond voor sportverenigingen en wordt een sportstimuleringsprijs uitgereikt aan sportverenigingen die een vernieuwend plan of project bedenken om de sportbeoefening te stimuleren. Tevens wordt jaarlijks de sportpenning aan de beste Maarsense sporter uitgereikt.

Aanpak

Initiatiefnemer is de Gemeente Maarssen. De Sportraad ontvangt jaarlijks een werkbudget. De raad vergadert maandelijks, in totaal zijn er 11 vergaderingen per jaar.

Succesfactoren/knelpunten

Succesfactor is de betrokkenheid van de Sportraad bij het opstellen én het uitvoeren van beleid. De Sportraad is mede de initiatiefnemer geweest voor het opstellen van een gemeentelijke beleidsnota, het masterplan voor de sport in Maarsssen. Bij de uitvoering is de Sportraad nauw betrokken via voortgangsrapportages van de sportconsulent over het gemeentelijk sportstimuleringsbeleid. Daarnaast heeft de Sportraad ook een concrete taak ten aanzien van de verdeling van het budget voor groot onderhoud aan de (buiten)sportaccommodaties. De Sportraad wordt dus als een serieuze en belangrijke partner gezien in het gemeentelijk sportbeleid.

Knelpunt is de tijdsinvestering voor de Sportraadleden; zij doen dit werk erbij, naast hun verenigingsfuncties.

Contactgegevens

Gemeente Maarsssen
Endelhovenlaan 1, Maarsssen
Postbus 11, 3600 AA Maarsssen
(0346) 594 211
info@maarsssen.nl
www.maarsssen.nl
Sportraad Maarsssen
www.sportraadmaarsssen.nl

Contactpersonen

Ab van der Veen
Senior Productgroep Maatschappelijke Ondersteuning en Sport
ab.van.der.veen@maarsssen.nl
Gerben Tuin
Sportconsulent
gerben.tuin@maarsssen.nl

Wel Thuis – gemeente Meppel

Start: januari 2005

Het project 'Wel Thuis' richt zich op het ontwikkelen en uitvoeren van een integraal beleid voor wonen, welzijn en zorg voor mensen met een beperking.

Beleidsthema's

- Stedelijke vernieuwing
- WMO
- Wijk- en buurtbeleid

Betrokken partijen

- Woningcorporaties
 - Zorginstellingen en welzijnsinstellingen
 - Zorgvragers (cliëntenorganisaties e.d.)
-

Beschrijving

Sinds januari 2005 loopt in de gemeente Meppel het project 'Wel Thuis', een gezamenlijk project van de gemeente, woningstichtingen, zorginstellingen en welzijnsinstellingen. Doelstelling is ervoor te zorgen dat ouderen en inwoners met een verstandelijke, lichamelijke of psychische beperking volwaardig deel kunnen uitmaken van de lokale samenleving. En dat ze dat zo lang mogelijk in de vertrouwde omgeving van het eigen huis kunnen blijven. Zowel in de huidige stad als in de nieuw te bouwen wijk Nieuwveense landen.

Onderdelen van Wel Thuis zijn bijvoorbeeld woonservicezones en de ontwikkeling van een centraal loket voor wonen, zorg & welzijn (een zorgloket). Ook is er aandacht voor vraagstukken van welzijn en activering. Bijvoorbeeld: Hoe kan eenzaamheid worden signaleerd en verminderd? Hoe kan mantelzorg worden ontlast?

Aanpak

In zijn vergadering van maart 2005 heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld voor de uitwerking van Wel Thuis.

De eindrapportage Wel Thuis is 5 september 2006 door het college aan de raad aangeboden. Wel Thuis is op interactieve wijze aangepakt. De eindrapportage is tot stand gekomen in voortdurende samenspraak met verschillende betrokkenen, zowel vragers als aanbieders. Deze wijze van werken is bijzonder vruchtbaar gebleken; zij heeft geleid tot een krachtig draagvlak voor de voorgestelde maatregelen. Ook leidde de bijdrage van deskundigen uit de praktijk tot aanbevelingen die niet alleen realistisch zijn, maar ook behoorlijke diepgang hebben.

De betrokken aanbiedende organisaties hebben deelgenomen in de consultgroep, de regiegroep en de werkgroepen. Deze groepen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de kwaliteit van de eindrapportage. Vertegenwoordigers vanuit de vraagzijde, zowel uit organisaties als op persoonlijke titel, hebben deelgenomen in de consultgroep en het vraagpanel. Hun bijdragen waren zeer waardevol om de gevolgen van de aanbevelingen voor de doelgroepen scherp voor ogen te houden. De interne afstemming over wonen, zorg en welzijn is gebeurd in het projectteam. Verder heeft nadrukkelijk afstemming plaatsgevonden tussen Wel Thuis en het traject van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Afgesproken is dat Wel Thuis zich bezighoudt met het loket voor informatie, advies en cliëntondersteuning (prestatieveld 3 Wmo), mantelzorg en vrijwilligers (prestatieveld 4) en de deelname aan het maatschappelijk verkeer (prestatieveld 5).

Uit de eindrapportage vloeien 36 aanbevelingen voort. Voorgesteld wordt de kosten te dekken uit het Wmo-budget (€ 155.000 structureel per jaar) en te proberen € 120.000 incidenteel via derden gefinancierd te krijgen. De gemeenteraad heeft hiermee ingestemd. Of de nieuwbouwwijk Nieuwveense landen als Servicewijk ingericht wordt, wordt los bekeken en uitgewerkt.

Voorgesteld is de regiegroep Wel Thuis voort te zetten en deze de taak te geven de implementatie van de vastgestelde aanbevelingen te monitoren. De regiegroep krijgt tevens een rol in het traject Wmo. Zodoende worden Wel Thuis en het Wmo-traject nog meer met elkaar verknoot. De portefeuillehouder treedt in overleg met de regiegroep en de projectleiders Wmo en Wel Thuis over de concrete uitvoering. Daarbij wordt invulling gegeven aan de rol van voorzitter van de regiegroep. Voorzien wordt in ambtelijke ondersteuning van de regiegroep.

Succesfactoren/knelpunten

Interactieve beleidsvorming zorgt voor draagvlak én realisme.

Contactgegevens

Gemeente Meppel
Stadhuis Grote Oever 26
Postbus 501, 7940 AM Meppel
(0522) 850 500
info@meppel.nl
www.meppel.nl

Contactpersoon

Dhr. J.P. Scheele
Wethouder
bestuurssecretariaat@meppel.nl

Multicultureel Expertiseteam – gemeente Nijmegen

Start: 1 april 2007

In mei 2007 is de gemeente Nijmegen gestart met een Multicultureel Expertiseteam. In het multiculturele stadsdeel Dukenburg gaat een team van deskundigen met zeer diverse culturele achtergronden en expertise aan de slag om instellingen en organisaties in Dukenburg te adviseren.

Beleidsthema's

- Integratie
 - Participatie
 - Actief burgerschap
-

Betrokken partijen

Intern begeleidend/ondersteunend een projectgroep bestaand uit wijkmanager (E. van Ewijk), projectleider (C. Brand), directeur Inter-Lokaal (T. Tankir) en teamchef politie (A. de Zeeuw).

Externe organisaties en sectoren, als doelwit van het team zijn (in willekeurige volgorde):

- Politie
- Gemeente
- Maatschappelijk werk
- Onderwijs
- Welzijn
- Zorg
- Woningcorporaties
- Vrijwilligers- en bewonersorganisaties

Beschrijving

De gemeente Nijmegen stimuleert initiatieven om autochtone en allochtone burgers dichter bij elkaar te brengen. In het 'Deltaplan voor Integratie' heeft Nijmegen actief gezocht naar oplossingen voor knelpunten die de stad ervaart op het terrein van de multiculturele samenleving. Daaruit vloeien maatregelen voort die:

- een actieve deelname van allochtonen aan de samenleving bevorderen;
- werk maken van wederkerigheid en het belang van een toegankelijke samenleving, onder het motto 'inburgeren moeten we allemaal'.

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen wil de kansen die een multiculturele wijk als Dukenburg biedt, benutten en de bedreigingen die zich daarbij voordoen aanpakken. Kennis van en inzicht in de verschillende met elkaar levende culturen kan daar volgens het college een belangrijk bijdrage aan leveren.

Het Nijmeegse stadsdeel Dukenburg is zeer kleurrijk van samenstelling: 22 procent van de inwoners heeft een niet-Nederlandse achtergrond. Daarbij neemt het aantal niet-westerse allochtonen in dit stadsdeel meer toe dan in andere wijken. Over het algemeen kenschetst Dukenburg zich als een stadsdeel waar de bewoners zonder al te veel problemen met elkaar samenleven. Toch leidt de diverse samenstelling bij tijd en wijle tot spanningen en problemen. In die zin onderscheidt Dukenburg zich niet van andere multiculturele wijken in het land.

De diverse samenstelling van de wijk is niet zichtbaar in de verschillende organisaties in de wijk, zoals buurtverenigingen, sportverenigingen en culturele verenigingen. Buurtbewoners verwachten wel positieve effecten van een meer diverse inbreng in de verschillende organisaties en bij activiteiten.

Het Multicultureel Expertiseteam dat daarmee aan de slag gaat, bestaat uit tien vrijwilligers met een zeer diverse achtergrond. Deze vrijwilligers gaan gezamenlijk scholen, instellingen, woningcorporaties, maar bijvoorbeeld ook de winkeliersvereniging gevraagd van advies dienen. In het Expertiseteam zijn verschillende disciplines vertegenwoordigd, zoals maatschappelijk werk, onderwijs en politie.

Aanpak

Het Multicultureel Expertiseteam bestaat uit ongeveer tien vrijwilligers. Allen hebben een groot netwerk in de eigen gemeenschap én veel ervaring met instellingen en verenigingen.

Het expertiseteam gaat voorlopig één jaar aan de slag. Het team krijgt ambtelijke ondersteuning vanuit de gemeente Nijmegen. De werkzaamheden en resultaten van het team worden na één jaar geëvalueerd door de gemeente.

Succesfactoren/knelpunten

Belangrijkste succesfactor is de bereidheid van organisaties om zich open te stellen en te leren van externe (ervarings) deskundigen.

Knelpunt is de continuïteit in relatie tot het vrijwillige karakter van de deelname aan het Expertiseteam.

Contactgegevens

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105, 6500 HG Nijmegen
(024) 329 91 11
gemeente@nijmegen.nl
www.nijmegen.nl

Contactpersonen

Mw. H.T.M. Scholten

Wethouder Zorg & Welzijn, Jeugd, Integratie & Emancipatie

I.scholten@nijmegen.nl

Mw. C. Brand

Afdeling wijkmanagement

projectleider wijkaanpak

c.brand@nijmegen.nl

Eric van Ewijk

Afdeling Wijkmanagement/ P400

Wijkmanager Dukenburg

e1.van.ewijk@nijmegen.nl

Colofon

Deze publicatie is een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in samenwerking met het Actieprogramma Lokaal Bestuur. Het is de tweede publicatie over het VNG thema 'Sterk lokaal bestuur'. De informatie is ook te vinden op de websites www.vng.nl en www.actieprogramma.nl.

Auteur: Mevrouw mr. V. de Ridder (Inter-Val)

De publicatie is tot stand gekomen in samenwerking met

- Mevrouw C.A. Drop (VNG Informatiecentrum);
- Mevrouw dr. R.H.J. Lenten en mevrouw drs. L.D. Lemmens (Actieprogramma Lokaal Bestuur, een project van VNG en BZK);
- De heer drs. A. Klijn (VNG afd. Bestuur, Veiligheid en Informatiebeleid);
en diverse VNG collega's;
- De heer drs. M. de Haan (gemeente Haarlemmermeer).

Redactie: Mevrouw M. Boschman (MB Communicatie)

Fotografie: coverfoto Kunst en Cultuur Drenthe (tevens bij het voorbeeld Hoogeveen), Wessel Keizer (bij het voorbeeld Breda), Sanne van der Most (bij het voorbeeld Horst aan de Maas)

Opmaak: Dimdim, Den Haag

Druk: Drukkerij Excelsior B.V., Den Haag

VNG

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

VNG Informatiecentrum

T.: 070 373 8020

E.: informatiecentrum@vng.nl